

25.zk
2007

IDEA 25

ESKOLARRA

NAFARROAKO ESKOLA
KONTSEILUA

“ORIENTAZIOA ETA TUTORETZA”

EDITORIALA

Tutoretza eta orientazioa: ikasleei nahiz irakasleei zuzendutako laguntza

Isabel Valdelomar, Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIko orientatzaile

PERTSONAK

AUTORITATEA BERRESKURATZEA

José Antonio Marina, irakaslea eta filosofoa

DISRUPZIOA IKASGELAN

Isabel Fernández, Madrilgo "Pradolongo" BHIko irakaslea

ORIENTATZAILEA ETA TUTORETZA-EKINTZA

Pedro González, Eskola Berrikuntza eta Orientazio Zerbitzuko zuzendaria

FOROA

PEDAGOGIA IKASGELAN

Nicolás Uriz, Iruñeko ILZko zuzendaria

IRAKASLEAREN KOMUNIKAZIO-ESTRATEGIAK ETA -GAITASUNAK

Rosa Ramos, Psikologo Klinikoa

IKASGELA

TUTORETZA-EKINTZA KOORDINATZEKO DEPARTAMENTUA

Carmela Sara, Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIko ikasketa-burua

TUTORETZA-EKINTZA ORIENTATZEA

Isabel Ibarrola, Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIko orientatzailea

TUTORETZA ESPERIMENTATZEA

Katty Lecumberri, Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIko tutorea

FAMILIEN ETA IKASTETXEAREN ARTEKO BATERAKO LANA

Leonisa de Rodrigo, Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIko Gurasoen Elkarte.

NOLA LAGUNDU NIRE TALDEARI

M^o Jesús Barber, Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIren zuzendaria

PRENTSA ALBISTEAK
BIBLIOGRAFIA
ARAUDIAREN AIPAMENA

Editoriala

TUTORETZA ETA ORIENTAZIOA: IKASLEEI NAHIZ IRAKASLEEI ZUZENDUTAKO LAGUNTZA

Isabel Valdelomar

Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIko orientatzailea

Egungo gizarte konplexuari buruz egin diren azterketatik, hezkuntzaren ikuspegitik, zenbait ezaugarri azpimarratu behar ditugu: estimuluen bidertzea; informazioaren abiadura; komunikazioan ematen diren aldaketa teknologikoak; ahaleginaren balio-gutxitzea; pertsonen arteko harremanetan nahiz harreman sozialetan liskarretarako joera, geroz eta aniztasun etniko eta kultural handiagoa, tradizionalak ez diren eta harreman hierarkiko ondo definituak ez dituzten familia-testuinguru anitzak egotea.

Isabel Valdelomar.

Hori guztia eskola-erakundeetan islatzen eta proiektatzen da. Bertan, joera desberdinak ikusten ditugu: ikasketa akademikoarenganako interesa galtzea; autoritatea zalantzan jartzea, aurreko ereduaren arabera behintzat; ikasgelan ematen diren zenbait egoera, hala nola diziplinarik eza, ikasleen arteko liskarrak eta hezkuntza-erkidegoko kideen arteko diferentziak; eta, azken buruan, batzuetan zein bestetan ematen den gogo falta geroz eta handiagoa.

Azterketek azaldu egiten dituzte horiek guztiak, baina ez dituzte eskola-erakundeetan proiektatzen diren ondorioei heltzeko zailtasunak saihesten. Hala ere, eta zailtasun horiek ahortzi gabe, orain eskola-erakundearen hezkuntza-gaitasuna eta irtenbideen bilaketa hartu nahi ditugu xedeztat.

Hezkuntzak dimentsio posibilista bat du –beti izan du–, eta berreskuratu egin behar dugu, are gehiago orain, gauzak "oker emanda" datozenen... Gure ahalegin profesionalak aukera horiek aztertu behar ditu, eta itxaropenez martxan jarri, baita baikortasunez ere, eskola barruko mikro-gizar-

te honetan kanpotik inposatzen ari zaiguna neutralizatzeko ez bada ere gure ikasleen hausnarketa kritikorako kontrapuntu intelektual eta moral gisa erabiltzeko balio dezaketen egoteko eta izateko moduak ereitea bilatuz.

Zer nahi dugu: ikasleen ahalegina eta auto-exijentzia berreskuratu nahi dugu; irakasleen autoritatea berreskuratu nahi dugu, beren errespetu soziala, eta irakaskuntzan laguntzeko ilusioa; familien konfiantza eta lankidetzaren berreskuratu nahi dugu, ... Azken buruan, eskola-erkidegoa osatzen duten guztien arteko *topaketa* eta *elkarrekiko erantzukizuna* lortu nahi ditugu, heziketa-lan eraginkor bat egiteko.

Irtenbideak ez dira iritsiko indar guztiak errudunak bilatzen bakarrik ahitzen baditugu. Horrek ez ditu gauzak konponetzen, eta okertzen ez dituen bitartean... Dagokigun "zattia" onartzea da gauza, eta, hortik, hortik bakarrik, hezkuntza-komunitateko kolektibo orok, eta baita hezkuntzako beste eragileek ere, beren zattia onar dezaten eskatzea.

Irakasleei dagokie irtenbideak bilatzeko eta probatzeko egitekoan ekimena hartzea. Egiteko hori ez da hain zaila izango *taldean* egiten bada: horrela, hausnarketa aberastu egiten da, ikasleen aurreko autoritate profesionala areagotuz –"guztiak batera" filosofian–, eta, horregatik, areagotu egiten da, baita ere, elkarrekin hartutako erabakien eraginkortasuna.

Beren babesean eta laguntzan, irakasleak, gainera, *orientazioa* eta *tutoretza* ditu. Horiek zeharka dinamizatzen, planifikatzen eta koordinatzen dute ikasleen prestakuntza pertsonal eta sozialari dagokion guztia. *Tutoretza-ekintzarekin*, irakasle-taldearen koordinazioa iritsi daiteke; eta ikaslearengana ere iristen da, pertsona indibidual eta bakar gisa, nahiz talde bat osatzen duten ikasleen aniztasuna kontuan hartuz. *Tutoretza-ekintzarekin* familiekiko lankidetzaren eta komunikazio ezinbesteko eta beharrezkoa gerta daiteke; ikaslearen hausnarketa eta erantzukizuna sustatu daiteke; eta, *ikasleekin*, irakatsi eta ikasi ahal izateko ikasgelan beharrezkoa den elkarbizitzaren eraikuntza. Testuinguru horretan, irakasleak bere gaiaren irakaskuntzan jarri dezake arreta, irakaskuntza-jardueraren *nolakoan*, ikasle bakoitzarekiko *elkarrekintza pertsonalaren zaintzan*, eta taldeko ikasleen aniztasunean. Horrela, *guztion arteko lanarekin*, lan *erantzulearekin*, irakaskuntza erraztu eta sustatuko da, eta, era berean, guztiok bilatzen dugun hezkuntza-eraginkortasuna lortuko da. Bilaka dezagun bada posible den hori, guztion artean, errealitate.

dez, eta horietan, aginpidea, zentzu zabalenean, beti izan da behar natural bat bezala onartua, behar naturalak –haurren mendekotasuna– nahiz behar politikoak nabarmen eskatutakoa: eratuta dagoen zibilizazio baten jarraipena, arrotz gisa jaiotzen direnak lehendik ezarritako mundu batean sartzen badira bakarrik bermatu daitekeena."

Aipu horrekin hasten naiz adierazteko "autoritate" gaia oso gai zabala dela, eta hezkuntza-mundua baino askoz ere haratago doala. Berrero ere, eskolan bizi den egoera

Pertsonak

AUTORITATEA BERRESKURATZEA

José Antonio Marina,

irakaslea eta filosofoa

Badira berrogeita hamar urte Hannah Arendt-ek *Zer da autoritatea?* izeneko azterlan bat egin zuela, "agintaritzaren tradizional guztiek behea jo" zutela ikusi ondoren. Bertan azpimarratzen zuen krisi horrek "esfera prepolitikoak irabazi dituela, haurren hezkuntza eta irakaskuntza adibi-

Pertsonak

eskolaz kanpoko egoeraren isla da. Autoritatearen krisia, zati batean, aurreko mendean mundu politikoan, sozialean nahiz erlijiosoan eman zen autoritate-abusuen ondorio da; horrek autoritateari beldurra izatea eta autoritate hori errefusatzea, nahiz erakundeekin eta boterearekin zerikusia zuen guztia erikiko gaitzespen orokortu bat ekarri zituen. Horregatik, maila guztietarako eztabaida sozial bat komeniko litzake, lehenik eta behin, nozioa eta hitza berreskuratzeko, partzialki galduta baitaude. Hezkuntzari aplikatutako hizkuntza-eragozpen horren adibide argi bat jarriko dut. Tratatu-idazle anglosaxoiek funtsezko lau "parenting", hezkuntza eta hazkuntza estilo bereizten dituzte: axolagabea, permisiboa, autoritaria eta autoritatiboa (authoritative). Azken hitz horrekin hezteko modu zorrotz bat ematen dute aditzera. Zorrotza baina goxoa, haurren beharrak nahiz eskubideak kontuan hartzen dituena, eta guztiok gure haurtzaroan entzun ditugun "aita izatean arrautzak jango dituzu" bezalako gehiegikeria autoritarioetan erortzen ez dena. Ba kontua da authoritative terminoak ez duela gaztelaniarazko itzulpenik. "Demokratiko" gisa itzuli izan da, baina hori ez zait onargarria iruditzen. Esamolderik egokiena "autoritatez" izango litzake, baina luzea eta nahasgarria da. Nire liburuetan "hezkuntza arduratsu" gisa itzuli dut, nahiz eta badakidan ez dela batere zehatza.

Eskolan, autoritatearen gaia diziplina-gabeziarekin, ikasgelako portaera disruptiboekin eta, azkenaldian, irakasleenganako erasoekin zerikusia duten arazoengatik planteatu ohi da. Alde guztietatik entzuten dira autoritatea eskatzen duten ahotsak. Ez irakasleen aldetik bakarrik.

La Vanguardia (2006-12-20) aldizkarian zera irakurri nuen: "Ikasleek ere eskatzen duten autoritatea". DBHko 1. mailatik 4. mailara bitarteko 1200 ikasleri egindako inkestaren arabera, ikasleek uste dute "erasoak ez direla zigortzen", eta ikasle horiek zigortzea eskatzen dute. Txostenak dio "bidezko autoritate bat gauzatzeak (ez gehiegizkoa eta ezta urria ere) elkarbizitza-harremanak sustatu behar ditu". Ikasleek hurbileko irakasle autoritate-dunak eskatzen dituzte. Eta ondorioetan ondorengo gomendio hau egiten da: "ikasgelako diziplinari dagokion balio instrumentala ematea".

Autoritatea berreskuratzeko ezinbestekoa da kontzeptu hori argitzea. Arauei dagokienez, ikasleari bi portaera eskatzen dizkiogu: obedientzia eta errespetua. Bi jarrerak antzekoak badira ere –azken finean ondorio oso antzekoak eragiten dituztelako–, mekanismo oso desberdinak dituzte. Obedientziak aginduak emateko boterea duen emandako aginduekiko otzantasuna inplikatzeko du. Errespetuak, berriz, aginduak ematen ari denaren duintasuna, gaitasuna edo balio intrintsekoa aitortzea inplikatzeko du. Hori da jurista erromatarrek *potestas* –boterea– delakoa eta *auctoritas* delakoa bereizteko aipatu duten diferentzia. Zi-

José Antonio Marina.

zeronek bere *Pisonen aurkako diskurtsoa* lanean dioen bezala, "oraindik boterearen bidez egiterik ez zuena, autoritatearen bidez lortu zuen".

"Autoritate" hitzaren esanahi hori mantendu egiten da "autoritate bat da medikuntza" esaldian; hau da, bere iritzian kontuan hartu beharrekoa da, ezagutza eta abilezia erakutsi duelako. Kasu horretan, autoritatea **banakako gaitasuna** izango litzake, erakutsia eta aitortua. Hala ere, Erroman, *auctoritas* politikoa Senatuak zuen, eta Senatuak aholkatu besterik ezin zuen egin, inoiz ez agindu. Zizeronek zioen bezala, "boterea herriak du, baina autoritatea Senatuak du", eta bien arteko batura *Senatus populusque romanus* adierazpide juridikoan adierazten zen; senatua eta herri erromatarra. Hori da **erakunde-autoritatea edo estatus-autoritatea**.

Ibilbide historiko horrekin eztabaidarako kontzeptu-tresna batzuk aurkeztu besterik ez nuen egin nahi. Hezkuntzan, politikan bezala, arauak **boterearen** bidez nahiz **autoritatearen** bidez ezarri daitezke. Eta autoritate hori **instituzionala edo pertsonala** izan daiteke. Hura betetzen duen postutiak jasotzen da, eta beste hori portaerari esker irabazten da.

Adibide gisa, familia aipatuko dut. Familiak ere sufritzen du autoritate-krisia. Gurasoek boterea gauza dezakete beren seme-alaben gainean, baita botere legala ere. Indartsuagoak dira, bitarteko gehiago dituzte, eta legeak beren *patria potestad* babesten du. Baina, elkarrekintza politikoa bezala, portaerak inposatzeko modu horren ez du beti funtzionatzen, edo ez da posible, edo ez da nahi. Horregatik, bai eremu batean eta baita bestean ere, betidanik, boterea **autoritate instituzionalaz** busti nahi izan da. Monarkiaren sakraltasuna edo aitak gizarte patriarkalean duen hierarkia horren bi adibide dira. Horren atzean benetako boterea zegoen, baina inork ez zuen boterea gauzatzerik nahi. Azkenik, zenbait kasutan, bai gurasoek eta baita agintariek ere, gainera, **autoritate pertsonala** zuten. Augusto enperadoreak ondorengo hau zioen: "Nik nire kidekoek zuten botere bera nuen, baina autoritate handiagoa".

Itzul gaitezen baina eskolara. Irakasleek nolabaiteko boterea dute (saritu edo zigortu egin dezakete), zuzendaritza-taldeek eta eskola-kontseiluek ere, eta gauzatu egin behar dute hala behar denean. Eta hezkuntzako "autoritateak" botere hori bidezkoa eta eraginkorra izaten lagundu behar dute. Hori horrela, elkarbizitza oinarritzeko zenbait arau ezarri behar dira, poliziak zirkulazio-arauak betetzea inposatu behar duen bezala. Izan ere, hezkuntza-testuinguru baten barruan, ahal den guztia egin behar da, ikasleek arauak ulertu, ezagutu, parte hartu, idatzi eta bete dituzten. Baina bidezko legeak bete egin behar direla ere ikasi beharko dute.

Hala ere, boterearen gauzate hori ahalik eta gutxienera murriztu behar da, eta boterearen ordean **autoritatea** gauzatu behar da, hots, errespetua eta onarpena eragingo duen portaera-modua. Zein autoritate-mota? Hemen gaiaren hondora iristen gara. Eskolak, beste erakunde publiko askok bezala –sistema judiziala, alderdi politikoak, elizak, sindikatuak, familia, eta abar–, jadanik galdu egin duen **autoritate instituzionala** berreskuratu behar du. Irakasleei igortzen zitzaien autoritatea da.

Pertsonak

Irakaslearen estatusa errespetatu egiten zen, irakaslearen ezaugarri zehatzak kontuan izan gabe. Bere portaera zegokion estatusari egokitzen ez bazitzaion, “errespetua galtzen zuen”.

Hori da, beraz, berreskuratu behar den lehenengo autoritatea. Eskolak berak erakunde gisa berreskuratu behar du autoritate hori, eta hori da gure helburu hurbilenetako bat; ikastetxeek oso funtzio garrantzitsua izango dute egiteko horretan, eta hezkuntzako autoritateek, gurasoen kolektiboek, komunikabideek, sistema politikoak nahiz sistema judizialak lagundu egin behar dute. Irakasleei zuzendutako erasoak zigor-kausa bilakatzeko erabakia norabide horretan doa, baina erabaki horrekin batera beste neurri asko hartu behar dira. Beharrezkoak dira “Irakasleari omenaldia” eta “Irakaspen-ekintzari zuzendutako saria” bezalako ekimenak. Bigarren hori Droga-mendekotasunen aurka Laguntzeko Fundazioak sortu du. **Autoritate instituzionala gizarteak ematen du, baina erakundeak irabazten eta eskatzen du.** Eta eskolari buruz esan dudanak gurasoentzat ere balio du.

Azkenik, **autoritate pertsonala** gelditzen da. Autoritate hori berreskuratzea norberari dagokion gauza dela uste dut. Autoritate instituzionala oso boteretsua zenean, ia ez zen behar ahalegin pertsonalik, gure estatusak babestu egiten gintuen-eta. Gauza bera gertatzen da gurasoekin. Guztioi dagokigu, lehenik eta behin, egiten ari garenen duintasunaz jabetzea, duintasun horren arabera jardutea, eta besteei duintasun horren arabera tratatuak izatea eskatzea.

Boterea, autoritate instituzionala eta autoritate pertsonala bateratzeko moduak lehentasunezko hausnarketa-xedea izan behar du gizarte-arloan eta, bereziki, hezkuntza-arloan. Horregatik, gai hori aztertzeke eta horren inguruko eztabaidak egiteko proposamen bat aurkeztu dut, ondorengo web orri honen bidez: www.movilizacioneducativa.net

Itxaroten naukazue.

DISRUPZIOA IKASGELAN

Isabel Fernández

Madrilgo “Pradolongo” BHlko irakaslea

Azken hamarraldian eta etenik gabe, eskola-indarkeriari buruzko azterlan guztiek arreta berezia eskaini diete ikasgela-prozesuetatik eratorritako gatazkei. Horietan, irakaskuntza eta ikas-kuntza elkarrekintzak ematen dira, ikastetxeetan konpondu behar den elkarbizitza-arazo

Isabel Fernández.

handiena eta premiazoena bezala. Fenomeno horri ikasgelako disrupzioa edo indiziplina deitzen diogu.

Hala ere, fenomenoaren azterketa zorrotz batek zera ematen digu aditzera; ikasgela barruko tentsio hori, ikasleek eskola-sistemak eskaintzen dituen ezagutzekiko duten interes-eza eta irakasleek sufrizten duten nahigabea hori gertatzeko bat egiten duten hainbat elementu dira. Badirudi eskolak ez duela lortzen ikasteko grina transmitzea, eta ezta hori lortzea ahalbidetzen duten baldintzak sorraraztea ere.

Disrupzioa, literatura espezializatuan, honela definitzen da: *indiziplina gisa interpretatzen diren portaera desegokiak, osagai akademiko batekin, ikaskuntza atzeratzen eta ikasgelan giro desegokia sortzen dituztenak, irakasleen nahiz ikasleen arteko, ikasleen arteko eta, batzuetan, baita irakasleen arteko harreman txarrak sustatuz.*

Irakasleek maiz erabiltzen duten interpretazio sinplista baten ikasle desmotibatua, disruptiboa eta oldarkorra aipatzen ditu egoera horren zio bakar gisa. Hala ere, garrantzitsua da ikerketa desberdinek ematen duten datua, hots, asperraldia, apatia eta eskolagatiko motibazio-eza erakusten duten ikasle-portzentaje handi bat dagoela. Baina zorrotzak izateko, ikasgela testuingurua hartu behar dugu kontuan, eta beste zenbait elementu eragin nabarmena duten aldagai gisa ikusi behar ditugu; ikasgelako taldearen antolaketa eta ikasgelaren beraren antolaketa, ikasgela osatzen duten kideen arteko elkarrekintza (irakaslea-ikasleak eta ikasleak beren artean), eta elkarrekintza horretatik ondorioztatzen diren pertsonen arteko harremanak, curriculum eta proposapen metodologikoa, ikasleenganako egokitzapena nahiz irakaslearen irakasteko estiloa. Faktore-multzo horrek, une jakin batean, ikasgelan giro hobea edo okerragoa egotea, eta, beraz, gehiago edo gutxiago ikastea, ikasleak beren egitekorra “lotzen” diren ala ez kontuan izanik, eragiten du.

Ikastetxearen antolaketa funtsezko elementua dela kontuan hartzen badugu, funtsezkoa da baita ere ikasgela barruan irakaskuntza-ikaskuntza prozesua garatzeko ematen diren baldintzak. Ainscow-k eta beste batzuk dioten bezala, “curriculumean ematen diren aldaketek, irakaskuntza-metodoren aldaketek, ikasleak taldekatzeko moduetan ematen diren aldaketek, eta ebaluazio-prozeduratan ematen diren aldaketek, eragin potentzial gorena dute ikasleen errendimenduaren gainean, eta funtsezkoak dira eskolaren hobekuntzan”.

Faktore horiek guztiak konplikatu egiten dira gaur egun, autoritatea galtzen joan baita, eta ikasleen nahiz gizarteak oro har irakasleen lanari begirako errespetua galdu baitute. Irakaslea egote hutsak ez du autoritaterik ematen, gaur egun irakasleari irakaslearen aurrean gidari eta eredu izatea eskatzen baitzaio, irakasleak konfiantza eta segurtasuna ematea, eta errespetuzko harreman batean oinarritutako jarrera positiboa erakustea, irakasle-ikasle rol sozialei egokituta. Irakasleak autoritatea mantentzeko hainbat ezaugarri izan behar dituela suposatzen da: sinesgarritasuna, errespetua eta bere buruarenganako konfiantza. Ikasleak ezaugarri horiek guztiak aitortzen dizkiote irakasleari, eta horregatik ematen diote behar duen autoritatea. Baina, nola lortzen dira irakasleen autoritatea sustatzen duten ezaugarri horiek?

Gako nagusietako bat da egiaz erantzutea irakasle bakoitzaren estilo pertsonalari, ikasgela eta ikasgelan sortzen diren gatazka kudeatzeko gaitasunari, ezagutzak ondo transmititzeaz eta ikasgelako dinamika ondo garatzeaz gain. Irakasteko arteak edo teknikak gaur egun lortzen zailak diren hainbat ezaugarri eskatzen ditu. Are gehiago kontuan hartzen badugu irakaslea bakarrik dagoela bere lanaren aurrean, ez baitago lankideen arteko lankidetzeta eta laguntza-kultura argirik. Gurasoek irakasleen lanarekiko nolabaiteko mesfidantza erakusten dutela ere ikusten da.

Ezinbestekoa da, beraz, ikastetxeak bizitzen ari diren uneri buruz hausnartzea: banakotasunetan oinarritutako hezkuntza (irakasleak), edukiak beste irakasleen proposamenekin eta ikasgelako formatuekin ia loturarik gabe irakatsiz, eta itxaroten diren emaitzak lortu gabe. Beraz, garrantzitsua da irakasleak elkarrekin koordinatuta jardutea, koherentzia eta jarduketaren iraunkortasuna bilatuz, eta, gainera, ikastetxean inplikaturako irakasle guztiak konpartituko dituzten irakaskuntza-estilo zehatzak bultzako dituen nolabaiteko ikastetxe-filosofia sustatuz. Ideia hori eskola-komunitate osora zabaldu genezake, eta hala egin beharko genuke, horiek ikasgelako prozesuen hobekuntzan duten inplikazioa (gurasoena eta ikasleena) eta koherentzia sustatuz. Irakaslea, bakarrik eta modu isolatua, ez da gai, une honetan, hezkuntzak planteatzen dituen erronkak gainditzeko. Irakaslearen autoritatea emanda etortzen da testuinguruak autoritate hori gauzatzeko onesten, baloratzen eta bultzatzen duenean, betiere autoritate gisa ulertuz ikasleen hezkuntza-gidari gisa duten botere positiboa.

Era berean, ikasgela barruko disrupzioak elementu objektiboak ditu: "eztanda" egiten duen edo ikasgela barruko lana eragozten duen ikasle-portzentaje bat. Baina, era berean, zenbait elementu subjektibo ere badaude: gatazkei aurre egiteko estrategiak; ikasgela barruan egoera gatazkatuak bideratuz jarduteko arauak; emozioen maneia, pertsonen arteko harremanetan; eta irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan sustatzen den elkarrekintza. Irakasleak eskolak ematean erabiltzen dituen estrategia horiek babesa izan behar dute ziklo edo hezkuntza-maila batean jarduten diren irakasle guztiengandik, eta horien jardunarekiko koherenteak izan beharko dute. Ez digu ezertarako balio irakasleen %40k eskolak emateko zailtasunik ez izateak beste %40 iluntasunean murgilduta sentitzen bada, eta "irakasle biktima" gisa identifikatzen bada.

Irakasleok irakasten dugunaren eta ikasleek ikasten dutenaren hara indian, nola irakasten dugun eta nola ikasten duten planteatu beharko genuke. Garrantzitsua da ondorengo galdera hauek egitea: nola ematen dituzte eskolak irakasleek? Zein estrategia erabiltzen dituzte ikasgela maneiatzeko? Zein metodologiak sustatzen du ikasteagatik motibazio handiagoa edo txikiagoa ikaslearengan?

Azken buruan, disrupzioa da irakasleentzako lehenengo eskola-gatazka. Oso fenomeno konplexua da, eta curriculum-proposamenen, irakaskuntza-estiloaren, ikasgela maneiatzeko estrategien, ikasleen motibazioaren, testuinguru soziofamiliarren eta ikasgelako giroaren arteko elkarrekintzak funtsezkoak dira ikasleen portaera-asaldura horiek interpretatzeko. Horrek guztiak suposatzen du irakasleek taldean lan egin behar dutela, beren autoritate positiboa indartzeko, hori baita, koherentziaren eta sendotasunaren bidez, ikastetxea moldatzen joaten dena.

ORIENTATZAILEA ETA TUTORETZA-EKINTZA

Pedro González

Eskola Berrikuntza eta Orientazio Zerbitzuko zuzendaria

Hasieratik esan behar dut pare bat aldiz hasi naizela artikulua idazten, eta orientatzaile onen modura, nire diskurtsoa iraganeko, oraingo nahiz ia etorkizuneko legedian jasotako orientatzaile-funtzioetan oinarrituta jorratzen saiatu naizela.

Ez da ahaztu behar orientazioaren antolaketa berrian, Nafarroa lehenetsuneko gaia izan dela azken urte hauetan Hezkuntza Orientaziorako Negoziatuarentzat, eta Hezkuntza eta Kultura Ministerioa, LOEren ezarpena dela-eta, espezialitateei buruz prestatzen ari den legedia bakarrik falta dela. Hala ere, orientazioa Hezkuntza Komunitate osoaren lana dela eta irakaskuntza-lanaren zati bat dela errepikatzea etorkizuneko gizarte nafarrak behar duen eskola berriari nahiz eskola hori osatzen duten eragile desberdinen funtzioari buruzko eztabaidari ekarpen txikia egitea da.

Horregatik, nik, Hezkuntzako profesional guztioi zuzendutako galdera batetik abiatu nahiko nuke; pentsatu une batez, zer da orientatzaileak ikastetxe batean egiten duena? Eta erantzun barregarri bat eman aurretik, "ezer ez" bezalako erantzun bat eman aurretik, irakasleok ohitura bitxi bat baitugu, ikasgelan ez dagoenak "ezer ez duela egiten" pentsatzeko alegia, aztertu burura lehenengo etorri zaizkizuen gauzak, eta ziur ondorengo hauek bezalako zenbait egongo direla: hezkuntza premia bereziak, aniztasunaren arreta, ikaskuntzarako zailtasunak, immigrazioa,... Egia al da "hori" egiten duela? Edo hobe esanda, egia al da "hori bakarrik" egiten duela? Izan ere, legediak behin eta berriz xedatzen du Orientazioak ibilbide akademiko eta profesionalaren jarraitpena eta laguntza esku hartzen duela, irakaskuntza/ikas-kuntza prozesuen egokitzapenean, aniztasunaren arretan eta ikastetxeko ikasle guztien sustapen eta garapen pertsonalean, eta Eskola Komunitateko kide guztiak direla Orientazioaren **subjektu eta objektu**, baina, hala ere, Orientatzaileak eta Orientazio Zerbitzuak ikasle nafarren %2arentzat bakarrik lan egiten dutela sinesten jarraitzen dugu.

Sarrera guzti horren helburua da argi uztea orientatzailearen lana ez dagoela berriazko premiei bakarrik lotuta, eta Esku-hartze Psikopedagogikoaren printzipioak bideratzen dituen jarduketa-testuinguru bat dagoela, ikasle guztiei helaraztea ahalbidetzen duena. Testuinguru hori **Tutoretza-ekintza** da.

Zorionez, Nafarroan, bai Eskola Publikoan eta baita Hitzartuan ere, tradizio handia dugu Tutoretza-ekintzari dagokionez, hezkuntza-urrats bakoitzak dituen berezitasunekin. Haur Hezkuntzako nahiz Lehen Hezkuntzako

Pedro González.

Pertsonak

ikastetxeek, eta baita Bigarren Hezkuntzakoek ere, tresna paregabea aurkitu dute Tutoretza Ekintzaren Planean. Horren bidez, eta Ikastetxearen Hezkuntza Proiektuan sartzen denetik, Zentroko Curriculum Proiektuan finkatzen den heziketa-dimentsioari benetako hezkuntza-dimentsio integratu eta osatu bat gehitzen zaio, eragile desberdinek, hots, familiarek, ikastetxeak eta testuinguruak ikaslearen prestakuntza integralean duten parte-hartzearen bidez.

Ba al dago ikasleak bere ikaskuntza-prozesuak behar bezala maneiatzeko nahikoa autonomia eskuratzea ahalbidetzen duen prozesuaren jarraipena egitea baino irakaslearen pertsonalizazio handiagorik? Ikasten ikastea ikastetxeak ikasle guztiengan garatu behar duen oinarriko gaitasuna da, eta funtsezkoa izango zaie ezagutza-xedeetan oso aldaketa bizkorrak izaten dituen mundu honetan. Ba al dago egun elkarbizitzen ikastea baino ezinbestekoagorik? Gainera, Hezkuntza Komunitate osoaren egitekoa da ikasle guztien gaitasunak ahalik eta gehien garatzea ahalbidetuko duen eskola-giro baten oinarri izango diren pilareak jartzea.

Adibide gisa aipatu diren bi ildo horiek, nahiz garrantzimaile bera duten beste batzuk, hala nola ikasleei bizitzari mundu zail eta anbiguo batean aurre egiten jakingo duten pertsona izatea ahalbidetuko dien garapen integrala eskaintzea, hezkuntza-eragile desberdinen artean beharrezkoa den koordinazioa eta komunikazioa, nahiz gure ikastetxeetako Tutoretza Ekintzaren Planek hartzen dituzten beste hainbat, kalitatearen berme dira, eta argi eta garbi erakusten dute gure gizarteak hezkuntzarengatik duen kezka.

Eta hor, Tutoretza Ekintzaren Planen zehaztapenean, garapenean, aplikazioan eta ebaluzioan, beti daude Orienta-

tzaileak, koordinatzaile gisa, Plana ikasleei egokitzen laguntzen, orientazio bokazional eta profesionalaren prozesuetan parte hartzen duten eragile aktibo gisa, eta, batez ere, irakasle tutoreak Tutoretza Ekintzaren Plana bere ikasgelan edo taldean gauzatzeko izango duen erreferente eta laguntza gisa.

Orientatzaileak ikastetxeko Aniztasunaren Arreta Plana lantzen eta garatzen du; bere egungo helburua Hezkuntza Premia Bereziak dituzten ikasleei arreta eta laguntza eskaintzea da. Baina orientatzailearen lana ez da horretara mugatzen; batzuetan ezkutuan geratu ohi da, agian 153/99 Foru Dekretuak sortu zuen Tutoretza Ekintzaren Koordinazioarako Departamentuaren erruz, bigarren plano batean utzi zuelako, Ikasketa-buruaren autoritate-figuraren atzean, baina oso garrantzitsua da, halaber, laguntzaile gisa egiten duen funtsezko lana, beti baita beharrezkoa Tutoretza Ekintzaren Plana ondo garatzeko.

Funtsean hori dela-eta, 2003. urtean, Hezkuntza Sailaren organigrama berregituratu genuen; Eskola Orientazioarako Negoziatua unibertsitateaz kanpoko irakaskuntzaren eremu orokorrenen, hala nola antolaketa, curriculumaren eta irakaslearen prestakuntzaren kudeaketa beregain hartzen duen Zerbitzuan kokatu genuen, Aniztasunaren Arretarako Zerbitzutik kanpo utziz, Autonomia Erkidego gehienetan egin duten bezala. Izan ere, Aniztasunaren Arretarako Zerbitzuak sistemako ikasleen %2 du xede, lehen aipatu dugun bezala, eta ziur gaude orientazioa, LOEk bere printzipioetan dioen bezala, eskubide bat izateaz gain Nafarroako Hezkuntza Sistemako ikasle guzti-guztien "prestakuntza integrala ahalbidetuko duen heziketa pertsonalizatua lortzeko beharrezkoa den bitartekoa dela".

Foroa

PEDAGOGIA IKASGELAN

Nicolás Uriz

Iruñeko ILZko zuzendaria

Tradizionalki, ikasgela espazio nahiko opakoa izan da, ikasleen arteko eta ikasleen eta dagokien irakasle/hezitzaile/maiusaren bakoitzak bere burua identifikatzeko eta eroso sentitzeko aukeratzeko duen adieraren arabera arteko topaleku. Opakoa, barruan gertatzen denari buruz, kanpoan protagonista desberdinen bertsioak besterik ezagutzen ez ditugulako, eta beti bizipenek berekin ekartzen dituzten hunkiberatasunetik eta subjektibotasunetik, egoera desberdinen araberrakoa nabardurekin. Opakoa baita ere hezitzaileek propio bezala bizitzen dutelako eta, beraz, zenbait kasutan, elkarrekin

Nicolás Uriz.

aztertua eta konpartitua izateko erreparoa izaten dutelako. Hori horrela, ikasgela irekitzeko saialdi oro propioa eta pribatua den zerbaitetan eskua sartuko balitz bezala ulertzen da.

Hausnarketa txiki hori egin dut, oso garrantzitsua iruditzen zaidalako buruan izatea, errealitate hori gainditzen joan beharraz jabetzerakoan egoera abantailatsuagoan egon ahal izateko, bestela oso zaila izango baita aurrera egitea.

Artikuluaren izenburuak "pedagogia ikasgelan" aipatzen duen gaiari dagokionez, espazio horretan gertatzen dena ikasgelako bi protagonisten, hots, irakaslearen eta ikaslearen arteko topaketari zentzua ematen dion eta topaketa hori justifikatzen duen prozesuaren barruan kokatu behar da; prozesu hori irakaskuntza-ikaskuntzarena da, irakasleak irakasteko jarraitzen duen bidea eta ikasleek ikasteko egin behar dutena. Prozesu bakarra, inoiz ez bi; baina hori bai, bi bide desberdinekin, irakastearena eta ikastearena. Espazio komun horretan, ikasgelan, irakaslearen erantzukizuna irakastea da, eta ikasleena, berriz, ikastea.

Aurreko paragrafoan adierazitakoa kontuan izanik, ez da ahaztu behar irakaslearen erantzukizunak ikaskuntzak eragitera zuzendu behar duela ezinbestean, ikasleak ikas dezan lortzera, nahiz eta, Claxtonek esango lukeen bezala, "zaldi bat iturrira eraman dezakegu, baina ezin dugu

Elkarrekin ikasten

edatera behartu". Beraz, irakasteko erantzukizuna beti xede berdinerantz orientatu behar da; ikasleek ikasi egin behar dute, ikasleek aurre egin behar die beren erantzukizunari. Horrela, irakaskuntzatik zera planteatu beharko da; zein diren ikasteko ekintzan parte hartzen duten mekanismoak eta tresnak, horiek zein diren argi izanda, ziurrenik, askoz ere errazagoa izango baita lehen aipatu xedea lortzea. Horri dagokionez, eta esnobismo didaktista aipatzen duten kritikak saihesteko, egoki iritzi diot historiako lehenengo pedagogoetako bat, Konfuzio, aipatzeari. Konfuzioak zera zioen: "Entzun eta ahantzi, ikusi eta gogoratu, egin eta ulertu". Sei hitz, lotura kontatzen ez badugu, sei bakarrik, baina ekarpen didaktiko handikoak. Horiek artikulua honetan planteatzen den gaiaren inguruan hausnartzera eramaten gaituzte. Jarraian, ekarpen hori hiru ataletan banatuko dut:

1. Nola planteatzen dugu gure irakasteko modua? Ondoren gogoratu ahal izateko ezinbestean entzun behar den eta, ezer ez ahazteko, entzulearengan inplikazio handi bat eskatzen duen hitzetik bakarrik?
2. Irakasle gisa ikusten gaituztenean, eskaintzen al ditugu gure ikasleei ikasten laguntzen dieten ereduak? Nola bizi dugu gure irakasle-lanbidea? Nola sentitzen gara ikasgelan? Nola sentitzen gara gure lankideekin? Nola sentitzen gara ikastetxean?... Irakasle-ereduarekin zerikusia duen elementu hori aipatzean, J. Antonio Marinaren hitz batzuk etorri zaizkit gogora: "aspertu egiten naiz, gauza aspergarriak egiten ditudalako, edo gauza aspergarriak egiten ditut, aspertuta nagoelako".
3. Azkenik, jarduna. Zer egiten dut? Zein proposamen planteatzen dizkiet nire ikasleei? Zein desberdinak dira? Zein jarduera zehatz egiten dituzte nire ikasleek ikasteko, ulertzeko, gogoratzeko? Entzun bakarrik egiten badute, ahaztu egingo dute. Ikusi ere egiten badute, agian gogoratuko dute, baina egin egiten badute,

beren ikaskideekin erlazionatzen badira eta gatazkei aurre egiten badiete, elkarren artean lan eginez, informazioa bilatu behar badute, azaldu egin behar badute, irakasgai bakoitzeko erronka desberdinei aurre egiteko moduei buruzko erabakiak hartu behar badituzte, eta, azken buruan, egiteko desberdinetan inplikatzeko badira, ulertu eta ikasi egingo dute, beren erantzukizuna onartuz.

Amaizteko, ohartuko zineten artikulua osoan ez ditudala aipatu erantzukizuna onartzen ez duten ikasleen porrota azaltzeko talisman bilakatu diren bi hitzak, "ahalegina" eta "motibazioa". Bi kontzeptu horiek ondorengo planteamendu honetatik sortzen dira: bi bideak, irakastekoak nahiz ikastekoak, ez dute elkar aintzat izaten, elkar bizitzen duten prozesu horren barruan. Irakaskuntzatik, ikasleak ez ikastea azaltzeko ahaleginik ez duela egiten esaten da. Ikaskuntzatik, berriz, ikaslea ez dagoela motibatuta esaten da. Baina uste dut ez dela beharrezkoa izan, premisa komun batetatik abiatu baikara; irakaskuntza-ikaskuntza prozesuek erantzukizun desberdinak dituzte, baina xede bera. Irakasteko ikasi egin behar da, eta ikasteko irakatsi egin behar da; bi ekintzetako inork ez du bermatuta bestea gertatzea, baina biek elkar lagun dezakete, eta nabarmen sustatu dezakete bestea. Ikasleak ikasi egingo du, irakaskuntza-proposamenak dakienarekin lotzen badira, zati batean ezagutzen badu, eta ezagutzen ez duen zati hori ikasten inplikatzeko zentzua duela ulertzen badu. Inplikatu egiten da irakaskuntza-proposamenek zentzua dutela ulertzen badu; orduan ikasteko ekintzan inplikatzera eramaten duen arrazoi bat duelako. Hori guztia prozesuaren eskenatoki bilakatzen den ikasgelan. Ikasgelak, beraz, guztientzako erreferentzia izan behar du. Bertan, arazoak sortuko dira, baina arazo horiek, irakaslea estutu ordez, irakasleen eta ikasleen arteko prozesua hobetzeko aukera bilakatuko dira: irakaskuntza-ikaskuntza prozesua hobetzeko aukera.

IRAKASLEAREN KOMUNIKAZIO-ESTRATEGIAK ETA -GAITASUNAK

Rosa Ramos

Psikologo Klinikoa

Auto-erregulatzeko geroz eta gaitasun handiagoa izan, orduan eta hobeto maneiatuko ditu bere emozioak eta, ondorioz, egokiago izango da bere portaera. Hori horrela, ondorengo hau diogu: "zein lasaia den, ezerk ez du asaldatzen", edo "oso gutxitan haserretzen da", "bere burua kontrolatzen du",... Ondorengo beste esatera hauen aurrean: "ezin da berarekin hitz egin", "berehala haserretzen da", "nola sutzen den, hain da oldarkorra...".

Rosa Ramos.

Psikologian badira zenbait hamarraldi portaera auto-erregulatzeko eta emozioak kontrolatzeko mekanismoak aztertzen direla. Badakigu barruko lengoaiak –nola hitz egiten dugun elkar, nola interpretatzen dugun iristen zaigun estimulu bat (mezu bat, keinu bat, begirada bat, ekintza bat, testuinguru bat)- gure kanpoko erreakzioa zehazten duela neurri handi batean. Badirudi pentsamendua, horrek berekin dakarren guztiarekin –ideiak, atribuzioak, aurreikuspenak, sinesmenak-, gure kanpoko portaeraren motorra dela. Pentsamendu horrek komunikazioa eraginkorra izatea xedatzen du; hau da, komunikazioak besteengan eragina izatea, ezagutzak edo informazioa igortzea, eskaera ireki bat egitea, arazo bat konpontzea, zerbait argitzea, egoera emozional bat maneiatzea.

Komunikazio eraginkorrak, gatazka bat konpondu nahi bada, asmo argia eta egiazko mezu hausnargarriak behar ditu. Esaten denaren eta esateko moduaren arteko koherentzia –hitzezko nahiz hitzezkoa ez den komunikazioa- elkarrekintza positiboak errazten dituen komunikazio-gaitasuna da.

Komunikazio-prozesu oro igorle batek, mezu batek eta hartzaile batek osatzen dute. Igorleak eta hartzaileak prozesuaren gainean eragina duten iragaziak dituzte, eta komunikazioak blokeatzera iritsi daitezke. Biek, igorleak nahiz hartzaileak, aktiboki bultzatu behar dute elkar ulertzea lortzera.

Artikulu honen xede den testuinguruari dagokionez –irakaslearen eta ikaslearen arteko elkarrekintza ikaskuntza- eta irakaskuntza-prozesuetan-, badirudi aurreko komunikazio-estiloak, "autoritateak" sinesgarritasun plus bat eta diziplinako arauak betetzea nahiz irudi horrek eskatzen dituen portaerak gauzatzeko gaitasuna dituela dioen sinesmenean oinarritutakoak, ez direla eraginkorrak gaur egun.

Albert Bandura psikologoak ereduak ikaskuntza sozialerako bitarteko gisa duten garrantzia azaldu zigun. Era berean

azaldu zuen nola ereduarekiko identifikazioa bultzatu egiten zen eredu horrek behatzailearentzat egokiak eta ondo baloratutak ziren portaerak bazituen. Badirudi, nahi gabe, portaerarekin batera doazen **balioez** hitz egiten ari garela.

Komunikazioari dagokionez, **enpatia izatea** –bestearen lekuan jartzeko gaitasuna-, entzuten jakitea, besteak dioena jasotzea, eta beste pertsonarentzat duen garrantzia ematea, komunikazio-portaera ona sustatzen duten "balioak" dira, gure komunikazioaren xede den pertsonarekiko ERRESPECTUA erakusten baitute, gure zenbait balio eta sinesmenekin bat ez etorri arren.

"Irakasle-ikasle" komunikazioa

Irakasle batek erabiltzen duen estiloak eta metodologiak, jarduteko moduak, eskolak emateko moduak, ikasleekiko komunikatzeko moduak, eta ikasgelan sortzen diren gatazkei heltzeko moduak, sinesmenen eta balioen sistema bat eta irakasleak pertsonari, hazkuntzari eta gizarte-kontzeptuari buruz duen ideia islatzen dute.

Komunikazio-estilo eraginkorrak aztertzen ditugunean, ondorengo hauek egiten dituen komunikazio-mota batez hitz egiten dugu:

- Bestearen ikuspegia jasotzen eta errespetatzen du, ideia desberdinak konpartitzea ahalbidetzen du, eta aurretik ezinbesteko gisa ulertu diren erantzukizunak eta arauak onartzea sustatzen du.
- Elkarrenganako konfiantzan oinarritzen da, eta ez nagusitasun-mendekotasun harremanetan.
- Ez da mugatzen egoera formaletara (ikasgela barruan), ikasleek arlo akademikoan nahiz pertsonalean eta familiarrean dituzten arazoekiko eta zailtasunekiko kezka erakusten baitu.
- Ikasleak aktiboki parte hartzera eta beren irizpideak adieraztera bultzatzen ditu, bai irakaskuntzarekin zerkusia duten arloetan eta baita beste arloetan ere.
- Gabeziez baino gehiago lorpenez hitz egiten duten mezuak igortzen dituzte.
- Objektiboa da balorazioetan, eta ez da selektiboa harremanetan.
- Ez da estereotipatua, ez portaeretan eta ezta iritzietan ere, argi eta garbi deskribatuz, eta ez alda daitezkeen portaerak interpretatuz.

Ikaslearen ezaugarriak kontuan hartzen ditugunean, ondorengo hau ikusiko dugu: ikasten ari diren ikasle horien aurrean, irakasleak mezu positiboak lagundutako komunikazioa duen elkarrekintza-sistema bat azaltzen du. Biak, irakaslea nahiz ikaslea, indartuta sentitzen dira egin duten lanagatik. Elkarrekintza-mota horrek ikaslearen joera positiboetarantz zuzendutako arreta selektibo bat garatzea eta bere portaeraren alderdi negatiboak minimizatzea sustatzen du.

Aitzitik, hori ez da gertatzen **ikasle batek zailtasun emozionalak** edo bere ikaskuntzak eskuratzeko zailtasunak dituenean; izan ere, horrelakoetan, ikaslearengan motibazioa murrizten doa, ikasle gisa duen auto-estimua hondatzen doa, eta bere gurasoen nahiz irakaslearen aurrean huts egiten ari dela iruditzen zaio. Ikasle-mota hori askotan aurkitzen da porrot-egoera horretan, eta normalean, porrot-egoera horrek geroz eta disrupzio-portaera gehiago eragiten ditu ikasgelan.

Foroa

Kasu horietan, irakasleak ikaslearekin erabiltzen duen komunikazio-estiloak, bere ahozko lengoaiak nahiz ahozkoa ez denak, garrantzi handia du; izan ere, komunikazio-estilo horrek zehaztu egiten du ikasleak edo taldeak ondoren izango duen portaera, portaera desegoki horiek indartzen edo desagerrarazten laguntzen duelako.

Hori horrela, ez da ona sarkasmoa erabiltzea, ozen hitz egitea eta oihu egitea, egia ez esatea, modu hotz eta inpersonalean hitz egitea, oso setatia izatea, diskurtsoa etetea, porrotak behin eta berriz gogoraraztea, landutako gaiak ez agortzea, izpiritu isekaria izatea, besteen balioak eta beharrak ezagutzeaz ez arduratzea, jarrera defentsiboak izatea, mesfidantza erakustea, eta abar.

Aitzitik, eraginkorrak dira eta gatazkak agertzea prebenitzen dute, ondorengo hauek egiten dituzten gaitasunak eta komunikazio-moduak:

- Ikaslearengan "nitaz arduratzen da" edo "kezkatzen dut" bezalako sentimenduak eragiten dituzte.

- Balizko lorpenei buruzko erabakiak hartzen laguntzen dute, irakaslearen nahiz ikaslearen aurreikuspenak dituz.
- Ikaslearengan egoera hori hazkunde intelektual nahiz pertsonal bilaka dezakeen norbaitengan bezala pentsatzen dela islatzen dute.

Azken buruan, gatazkak prebenitzeari eta konpontzeari buruz hitz egiten denean, elkarbizitzarako giroez nahiz ikasgelan lan egiteko egoerez, ikaskuntzarako nahiz irakaskuntzarako jarrera eta motibazio egokiak sustatuko dituzten **personen arteko harremanak bultzatuko dituzten egoerez, irakasleak akordioetara iristeko, sentimenduak adierazteko, ikaslearekiko errespetua eta interesa azaltzeko, aldaketa-eskaerak egiteko, jarrerak baloratzeko eta ikasle bakoitzarekiko nahiz taldearekiko harreman positiboko jarrerak baloratzeko eta estiloak garatzeko duen gaitasunez hitz egiten ari gara. Azken buruan, gaur egun irakasle izateko ezinbestekoak diren komunikazio-gaitasun eraginkorrez hitz egiten ari gara.**

Ikasgela

TUToRETZA-EKINTZA KOORDINATZEKO DEPARTAMENTUA

Carmela Sara

Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIko ikasketa-burua

Sarrera

Tutoretza-ekintza-aren lehentasuneko helburua da ikaslearen prestakuntza integrala sustatzea eta ikaslearen heldutasun pertsonala bultzatzea. Horrek bere garapen akademiakoaren jarraipena egitea eta bere ikaskideekin nahiz irakasleekin elkar bizitzea, horien ideiak eta berezitasunak errespetatuz, ahalbidetuko duten giza balioak eskuratzea suposatzen du.

Hori lortzeko, Tutoretza Ekintzarako Departamentuak (TED) irakasle-taldeak koordinatu behar ditu, eta familiekiko beren seme-alaben hezkuntza-prozesuari buruzko komunikazio-bide egokiak ezarri behar ditu.

"Plaza de la Cruz" BHIa ia 1.200 ikasle daude, eta bertako TED, astero ordubetez biltzen dena, 12 kidez osatzen

Carmela Sara.

da: 2 orientatzaile, 3 ikasketa-buru, 6 tutore (1 maila bakoitzeko) eta etorkinen tutore bat.

Duen funtzio nagusia Tutoretza Ekintzarako Plana (TEP) berrikustea eta hobetzea da. Gainera, zuzendariarekiko eta ikasketa-buruarekiko lankidetzan jardun behar du, eta tutoreak, irakasleak eta gurasoak aholkatu eta lagundu behar ditu.

Lan-metodoa

Kontuan izanik gizartearen etengabeko aldaketa ikasketxearen bizitzan ere islatzen dela, ikasleen prestakuntza-beharretan, eta baita hezkuntza-prozesuan inplikaturako estamentu desberdinen artean ezartzen diren harremanetan ere, ezaugarri berri horiei erantzun behar zaie, une bakoitzeko egoerara doitutako lan- eta metodologia-proposamenekin.

Lan-metodoa ziklikoa da. Ikasturte oro hasterakoan, aurreko ikasturtean garatu den lana eta azken memoria batean biltzen den aztertzen eta ebaluatzen da (planteaturako iradokizunak eta zuzenketak aintzat hartzen dira), eta hasten den ikasturteko urteko plana zuzentzeko eta osatzeko egokiak diren neurriak hartzen dira.

Departamentua osatzen duten guztiak lanerako giro egoki bat eratzen jakin izanak erraztu eta aberastu egiten du bere lana.

Helburuak

Epe luzera lortu beharreko helburu anbizioak planteatu daitezke, hala nola jakintzagatiko gustua sustatzea, eskola-porrota saihestea edo ikasleari indarkeriazko ekintzak saihesten lagunduko dioten tresnak eskaintzea. Helburu horiek lortzeko, epe motzeko beste helburu batzuetan bilakatzeko komeni da. Epe laburrerako helburu horiek eduki txikiagoa edo eduki instrumentala izango dute. Horrela,

Ikasgela

emaitzak (lorpenak nahiz porrotak), partzialki, neurrien aplikaziotik ezagutzen joan gaitzke, ondoren zuzenketa egokiak jasotzen joateko.

Eduki txikiagoko helburuak lantzeari esker, denboran jarraituak diren lorpen txikiak eskuratu daitezke, noizean behingo porrot partzialen baten aurreko adore faltan erortzea eragotziz. Horrela, helburu nagusiari uko egitea saihesten da.

Oso garrantzitsua da erne egotea eta egunez egun ikasleen portaera aztertzea, beren arazoak garaiz antzeman eta berehala konpondu ahal izateko.

Horrela, diziplina-gaietan adibidez, zaintza hezkuntza-komunitatea osatzen dugun guztioi dagokigun arren, funtsezkoa da ikasleak izatea ikastetxean eta ikasgelan errespetuzko elkarbizitza erlaxatu bat egotea ahalbidetuko duen lan-giro bat sortzeko duen garrantzia ohartzea. Ikasleak gatazkak diagnostikatzeko eta ebazteko egitekoetan inplikatzeko badirudi emaitza onak ematen dituela, arazoak ezagutzen eta ulertzen dituzten unetik aurrera, ikasleek irtenbideak bilatzen baitituzte eta, batez ere, gatazka horiek konpontzeko konpromisoa hartzen baitute. Horretarako, txandaka, ikasleak ordena eta diziplina mantentzeko prozesuan sartzen dira, eta ikastetxean osatutako batzorde desberdinetan parte hartzen dute. Batzorde horien artean dauden elkarbizitzarako edo gatazkak konpontzeko.

Ikasgelako ordezkarien eta ordezkariordeen aitzindaritza sustatzeko modua ere lantzen da, horiek beren ikaskideetan izan dezaketen eragin positiboa areagotzeko.

Jarduerak eta materialak

Behin helburu orokorrak eta orokor horietatik ondorioztatutako helburu zehatzak finkatu ondoren, bigarren egiteko proposatutako helburuak lortzeko beharrezkoak diren jarduerak diseinatzearena da. Ahal den neurrian, jarduera horiek errazak izango dira, horien aplikazioa eta ebaluazioa bultzatzeko.

Diseinua mailaka egin behar da; horri esker, gai bera intentsitate-maila desberdinekin landu daiteke, eta ondorengo ikasturteetan aplikatzen jarraitu daiteke, ikaslearen prestakuntza osatu ahal izateko. Prozesuaren fase honetan, maila desberdinetako tutoreen iritziak eta proposamenak oso garrantzitsuak dira, horiek oso ondo ezagutzen baitituzte ikasleek adinaren arabera dituzten ezaugarriak.

Prestatutako materialak irakasle eta ikasleei zuzendutakoak (funtzionamendu-arauak, elkarbizitza hobetzeko orientazioak, gidak, agendak...) nahiz gurasoei zuzendutakoak (etxean egiten den lan eta ikasketa pertsonalean laguntzeko arauak, gurasoen elkartearekin lankidetzan programatu diren ikastaro desberdinetan egindako lanaren ondorioak jasotzen dituzten agiriak...).

Ikasgelan izango duen aplikazioa

Programatutakoak ikasgelan izango duen aplikazioa irakasleek gauzatuko dute oro har, eta tutoreek, berriz, tutoretzako egiteko propioetan. Funtsezkoa da guztiek ikastetxeko arauak ezagutzea eta onartzea (ikastetxeak ondo funtzionatzeko irakasle-talde integratu eta laguntzaile bat behar delako). Horregatik, TEDek irakasle guztiekin lanki-

detzan eta batera jardutea bilatu behar du. Horrela, zurranga da antzeko gertaeren aurrean neurri berdinak hartuko direla.

Ebaluazioa

TED iturri desberdinetatik atzera elikatzen da:

- Tutore-bilerak; horietan ebaluazioen ondorioak ateratzen dira, ikasturteen arteko antzekotasunak edo desberdintasunak ezartzen dira, eta proposatutako helburuak lortu diren ala ez egiaztatzen da.
- Ebaluazio-batzordeen nahiz irakasle-talde desberdinen bestelako bileren aktak.
- Tutoreek, irakasleek, gurasoek eta ikasleek ikasturteko une desberdinetan betetako inkestetan jasotako iritziak.

Zikloa ixteko, azken memoria prestatzen da. Bertan hurrengo ikasturteko Tutoretza Ekintzarako Planean (TEP) kontuan hartu beharreko berrikuntzak eta zuzenketa zehazten dira.

TUTORETZA-EKINTZA ORIENTATZEA

Isabel Ibarrola

Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHIko orientatzailea

Isabel Ibarrola.

Hezkuntza integral eta inklusiboaren helburua ikasleek gaitasun guztiak ahalik eta gehien garatzea da. Ikuspegi horretatik, **tutoretza-orientazioa eta -ekintza irakaskuntza-ekintza oren zati dira**. Hala ere, zenbait programa eta ekintza zehatz, oso bereziak direnez, tutoretza-saioetan garatzen dira. Helburua da irakatsi ahal izateko eta, ondorioz, ikasi ahal izateko beharrezkoa den giroa eraikitzea sustatzea. Testuinguru horretan, hezkuntza-orientazioko profesionalak tutoreari laguntzen dio, eta tutorea osatzen du, ikasleek jarraipena egiteko, eta beharrezkoak irizten diren jarduerak orotan lagunduz.

Tutoretza Ekintzarako Departamentuan (TED), hezkuntza-maila bakoitzeko tutore ordezkariak, ikasketa-buruek eta orientatzaileek ikasturte bakoitzerako lehentasunezko jarduerak zehazten dituen Tutoretza Ekintzarako Plan bat prestatzen dute. Institutuan 2006-2007 urterako zehaztu ditugun lehentasunezko helburuak ondorengo hauek dira: **ikastetxeko elkarbizitza hobetzea eta ikasketan egiten den ahalegina sustatzea, emaitza akademikoak hobetzea.**

Ikasgela

Mailaz maila egiten diren bilerei esker, garatzen diren ekintzak bateratu daitezke, eta funtzionatzen duten ekintzak nahiz hobetu egin beha direnak ezagutu daitezke. Horrela, urtetik urtera, TEDetik taldeei eta tutoreei proposatutako jarduerak doitu eta findu daitezke. Horiek ebaluatuz, ekintzak ikertu ditzakegu, eta aurrera jarraitu. Ikasketa-buruek eta orientatzaileek denbora dinamizatzen dute, baina protagonismoa tutoreena da, eta ardatz nagusia, horien funtzioa.

Institutuan, duela zenbait urtetik ikasturte hasieran arreta berezia izan duen ikasleen **harrera** indartu egin da tutoretza esku-hartze intentsibo batekin, "joko-arauak" ezartzeko, eskolak ematea eta hartzea ahalbidetuko duten arau adostuak ezartzeko, konpromisoak eta erantzukizunak onartzeko, taldean elkar ezagutzeko eta taldea kohesioatzeko dinamikak bultzatzeko, eta elkarbizitza begirunezkoa eta positiboa izateko.

Ikasle-kopuruagatik edo berariazko taldekatzeengatik bereziki konplexuak diren zenbait ikasturtek "**tutore laguntzailearen**" figura estreinatu dute, ikasleen eta horien familien jarraipen indibiduala indartzeko helburuarekin. Hala ere, tutorea beti da talde osoaren arduraduna, eta ikasketa-buruarekiko solaskidea. Gainera, tutorea bera da administrazio-funtzioak egiten dituena eta zehapenak tratatzen dituena. Tutore laguntzaile honen laguntza guardiako ordu bat gutxiagorekin "konpentsatzen" da.

Bere funtzioak ondorengo hauek dira:

- Bere eskolen xede diren eta, beraz, ezagutzen dituen ikasleen 1/3en banakako jarraipena eta arreta.
- Ikasle horien familiekiko elkarrizketak.
- Taldearen gainerako irakasleen informazioa biltzea.
- Ahal den neurrian, idatziz labur-labur jasotzea elkarrizketetan bildutako informazioa.
- Tutore titularrarekiko koordinazio sistematikoa.

Lehentasunezkoa iruditzen zaigu ikasleak, pixkanaka, geroz eta protagonismo handiagoa izatea, eta ikastetxean **erantzukizun konpartitu** gehiago eskuratzea. Adibidez, "jolastorduko elkarbizitza hobetzen laguntzen duten ikasleak": DBHko 2. mailako ikasle guztiek, txandaka, jolastorduan lagunduko dute, gatazkak eragin ditzaketen egoerak identifikatuz, une egokian esku hartuz, egoera zail baten aurrean guardia egiten ari den irakasleari abisatuz (borroka, irainak, oihuak, bultzadak,...), bakarrik dauden horiei, arazoak dituztenei edo egoera zailak bizitzen ari direnei lagunduz, hitz eginez edo entzunez, ikaskide bati egoera "hipotetikoki" aztertutako ondoren gatazkak konpontzen lagunduz, eta jolastokian elkarbizitza hobetzea sustatuz. 2. mailako tutoretzatan funtzio horiek lantzen dira, eta sortzen diren egoerak aztertzen dira.

Prestakuntza biziagotzen jarraituko da, elkarbizitzaren hobe-kuntzari dagokionez, ikasleen **Bitartekaritza Taldearen lanarekin**. Tutoretza guztietatik talde horren funtzioak aurkezteko jarduerak egiten dira, gatazka-egoera errealei eta gatazka horiei aurre egiteko moduei buruzko hausnarketak eginez. Orientatzaileek emango duten prestakuntza-lantegi intentsibo bat egiteko interesa duten ikasle horiek izena ematen dute, eta prestakuntza-saioaren ondoren, gehienek, Talde horretako kide izateko konpromisoa hartzen dute. Horien lana gatazkei aurrea hartzen laguntzea eta aurrea hartu ahal izateko proposamenak egitea da; arazoak di-

tuzten ikaskideei laguntzea; Ikastetxeko Bitartekaritza Taldearen funtzionamenduari buruzko informazioa ematea eta zabaltzea; prestakuntza-lantegian parte hartzea; atsedendietan laguntzea, borroka eta haserreak eragozteko; elkarrizketarako gonbitak egitea, oihurik eta haserrik gabe, balizko gatazka baten aurrean; tutoreekiko eta/edo irakasle-batzordeekiko lankidetzan jardutea, horiek hala eskatzen dutenean, ikasgelan gatazkaren bat sortzen denean guztien artean jarduteko plan bat ezarri ahal izateko; ikastetxeko eta ikasgelako elkarbizitzaren funtzionamendua ebaluatzen laguntzea; Bitartekaritza Taldearen laguntza eskatzen denean, bitartekaritza-lan formalak gauzatzeko; ikasgela barruan, lagun artean, familian... bitartekaritza-lan informalak gauzatzeko, eta abar.

Ikasturte honetan **ikasturteko ordezkarien eta ordezkariordeen jarduerak indartu** nahi dira. Horiek tutoretza-saioetan landutako prozesu baten ondoren hautatuak izan dira, ikasgela bakoitzeko giroa hobetzen laguntzeko. Horretarako, hainbat bilera egiten dira, beharrezkoa denean esku-hartze proposamenak ondorioztatutako dituzten azterketak eta hausnarketak egiteko.

Ebaluazio-saioetan, Irakasle-taldeen irakaskuntza/ikas-kuntza prozesuaren bilakaera aztertzen dute, eta hori ditzuten eta hobetzen saiatzen dira. Tutoreen, ikasketa-buruen eta orientatzaileen arteko aurretiazko bileretan kontu handiz zaintzen da bai ebaluazio-saioa bera eta baita ikasle-arekin eta bere familiarekin egin beharreko lana ere. Aste-oro egiten diren taldeko tutoretza-saioetan, ikasleek beren prozesuari eta ikasgela-taldeari buruz hausnartzen dute, ebaluazioaren aurretik eta ebaluazioaren ondoren: aurreikuspenak bete diren ala ez, nola lan egiten den, portaera, irakaslearen iradokizunak, ikastetxeari, taldeari, irakasleei nahiz beren buruari dagokionez duen asebetetzea,...

Banakako tutoretzak funtsezkoak dira beharrezkoak diren doikuntzak eta aldaketak zorientzeko, animatzeko eta sustatzeko. Berariazkoagoa den balorazioaren bat edo ebaluazio psikopedagogiko bat egin behar bada, modu osagarrian jardungo da. Familiekin irakaskuntza-ekintzarako garrantzitsua den informazioa konpartitzen da, eta irakasleek lana familien lanaren laguntzaile dela jakinik hobetzeko jarduten da.

Familiaren eta ikastetxearen arteko lan bateratua funtsezkoa da. Tutoreak edo orientatzaileak banakako proposamenen bat egiten badu, neurri horrek ez du baliorik izango familia inplikatzeko ez bada, ezin baita aurkako norantzkoan aurrera egin. Biek norantzko berean lan egiten badute, berriz, ikasleak beti aterako dira irabazten.

Tutoretza-ekintza orientatzeak funtsezko lan batean konprometitutako pertsonekin lan egitea esan nahi du, hots, heztea esan nahi du. Ikasturte honetan estrategiak, erabakiak, lanak, penak eta pozak (ezinbestekoa da umore ona) konpartitu ditugulako, eskerrik beroenak Ricardo, Luis, Begoña, Me Paz, Me Paz, Me Jesús, Jesús M^e, Pilar, Socorro, Oscar, Ana, Asun, Arturo, Miguel Ángel, Carlos, Sonsoles, Julio, Nekane, Joaquín, Jesús, Rosa, Eduardo, David, Me José eta Maiteri -DBHko 1. eta 2. mailako tutoreak, eguneko Batxilergoko 2. mailako tutoreak eta gaueko Batxilergoko 1. eta 2. mailako tutoreak-.

TUTORETZA ESPERIMENTATZEA**Katty Lecumberri,**
Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHko tutorea

Tutore gisa izan dudana esperientzia komentatzeko eta, horrela, egiteko hori lehenengoz izango duten pertsonen ideiak emateko aukera eskaini zait. Ez dizuet ezer berririk azalduko, ezta edozein liburutun agertzen ez den zerbaitekin, baina niri ondo etorri zaizkidan zenbait gauza erraz adieraziko dizkizuet.

Katty Lecumberri.

DBHko 3. mailako (ziklo egokitua) tutorea naiz. Talde horietan tutoretza beti izaten da lan handia, baina, aldi berean, lan horren poz handiak ekar ditzake, lanak emaitza onak eman baititzake. Hala ere, oso lan mantsoa da, iraukorra, irakasle-talde osoak eta orientazio departamentuak egin beharko dutena, biak baitira tutorea bezain erantzuleak ikasleentzako dagokionez.

Tutore baten hiru jarduketaren eremuak ondorengo hauek dira: ikasleak, irakasle-taldea eta familiak.

Irakasle-taldeari dagokionez, oso talde txikia gara, 6 edo 7 irakasle eta ikastetxeko orientatzaileak osatutakoa. Irailan biltzen gara, taldeen ezaugarriak ezagutzeko, eta jardunerako gutxieneko eskakizun batzuk zehazteko, aurreko ikasturteetan egin dena ezaguturik, baina beti irakasle berrien ideietara eta irizpideetara irekita.

Ikasturtean zehar, taldea astean behin biltzen gara. Bilera bakoitzean ikasleak ezagutzen joaten gara, beren zailtasunak identifikatzen ditugu, eta ikasleek nahiz gure jarduerak ikasleak "lotzerakoan" sortzen dizkiguten arazoak antzematen ditugu.

Bilera horiei esker, taldean oso bateratuta gaude. Ikasleentzako pentsatzen dugun, eta ikasle horiek arrakasta lortzea bilatzen dugun, guztiok tutore sentitzea sustatuz, eta hobekien ulertzen dugun ikaslearekin jardunez. Eskoletara ez etortzeagatik eta diziplina-hutsegiteak izateagatik hartu beharreko neurri zuzentzaileak aplikatzea eragiten duten erabaki guztiak oso denbora-epe laburrean hartzen dira; hori dela-eta, oso eraginkorrak dira, eta irakasle guztiak izaten dute gainerako irakasleentzako babesa.

Talde gisa mantendu behar ditugun ideiak ondorengo hauek dira:

1. Ikasleek gu garen eta guk egiten dugun horretaz ikasten dugula gogoratzea, beti ikasleekiko koherenteak izatea bilatuz.
2. Aldaketa posible dela sinestea, jarreraren nahiz lanean edo emaitzetan eman daitekeen hobekuntza oro baloratu, eta hobekuntza horiek ikasleei aitortuz...

3. Baikorrek izaten saiatu behar dugu, beren posibilitateetan sinesten dugula adieraziz, dituzten mugak onartuz, eta ezbeharrak erronka bilakatzea eraginez.
4. Beti adieraztea, frogekin, ahaleginak merezi duela, arazo bat konpontzeak sortzen duen asebetetzeagatik

Familiei dagokienez, bilera bat egiten dugun ikasturte-hasieran, talde osoarekin, eta lehenengo eta bigarren ebaluaketan erdialdean ikasleari eta ikasgelari buruzko informazioa igortzen zaie gurasoei. Gainera, bestelako harremanak ere mantentzen dira urte osoan zehar, ebaluazio-aldizkarietan eta elkarrizketa pertsonalen bidez.

Lehenengo bileran, ikasturtearen eta taldearen ezaugarriak buruz hitz egiten dugun. Irakasleek beren seme-alabekin erabiliko dituzten irizpideak aipatzen ditugu ondoren, eta taldeak (irakasleek eta orientatzaileak) guraso guztiari ondorengo "aholku" hauek ematen dizkie:

1. Ahaleginak eragiten duen garrantzia eta poztasuna adieraztea, beti baloratuz gehiago ahalegina gaitasun intelektualak baino. Adimenak ez digu ezer asko ekartzen ahaleginik eta borondaterik ez badago.
2. Ez nahastea autoritatea autoritarismoarekin; izan ere, autoritate zuzenak maitatuak eta seguru sentitzea eragiten du, eta horrela ikasleek norbait beraietaz arduratzen dela nabaritzen baitute. Autonomia eta erantzukizuna.
3. Adibidearekin irakatsi dezatela, irakasleak baloratuz eta errespetatuz, eta egiten dutenarengan eta beren irizpidearengan konfiantza osoa jarri.
4. Beren seme-alabekin errealistak izatea, beren mugak onartuz eta beraietaz helburu altu baina errealistak finkatuz.
5. Seme-alabekiko komunikazio-espazioak sortzea, entzute aktibo bat izatea, eta merezi duten denbora ematea.

Elkarrizketa pertsonaletan, seme-alabek egin dituzten gauza onak azaltzen saiatzen naiz, gurasoek seme-alabengan duten konfiantza eta horiekiko duten komunikazioa hobetzeko helburuarekin; izan ere, institutua beren bizitzatan funtsezkoa ez bada ere, bai dela aitzakia gauzak ondo doazenean zerbaitez hitz egiteko, eta ez institutuaz bakarrik, edozein gairi buruz baizik. Guraso batek ikastetxeak bere seme-alabarengan konfiantza duela ikusten duenean, berak ere nabaritzen du konpromiso hori, eta ikastetxearekin eta bere seme-alabarekin lankidetzan jartzten da. Noski, ikaslearen akatsak ere adierazten dizkiet, eta oso erraz azaltzen diet beren seme-alabari laguntzeko modua. Pazientzia eta tolerantzia baldin badago, zorte pixka batekin, emaitzak pixkanaka hobetzen joango dira.

Ikasleei dagokienez, lehen esan dudana bezala, oso gutxi dira (+/- 16), baina batzuetan egoera oso gatazkatsuak dituzte: zailtasun akademiko garrantzitsuak, zailtasun familiar eta sozialak, edo une jakin batean "hezuntza-sistemarekin gurutzatu izana", eta hori erabat baztertzea. Horregatik, gure helburu nagusietako bat da ikasleek irakasleak eta ikastetxea beraiekin daudela sinestea lortzea da, eta ikasle horiek ikastetxean pozik egitea, taldea onartzea eta elkar laguntzeko prest egotea. Guztiok elkarrekin, irakasleek eta ikasleek, jarrera, lana, eta, ondorioz, emaitzen arrakasta hobetzea lor dezakegu, eta, aldi berean,

Ikasgela

ikasleen auto-estimua eta segurtasuna areagotzea. Portara arrakastatsua indartzeak ohitura onak eragiten ditu.

Ikasleek uneoro jakin behar dute irakasleen helburu bakarra bere ikasleen arrakasta lortzea dela, eta poztasunik handiena ikasleen jarreraren nahiz interesean eta, azkenik, emaitzetan hobekuntzak gertatzen ari direla ikusteak suposatzen diela.

Talde horietako tutoreak eskola-ordu asko eman ohi ditu, kasu honetan 9. Hori dela-eta, erakusten dituen ezagutzen inguruan baino, ikasleek gehiago ikasten dute tutorearen eta gainerako irakasleen egiteko moduaren inguruan.

Arrakastaren eta porrotaren arteko muga, egiteko honetan, ia ez da antzematen, baina ezinbestekoak dira minimo batzuk:

1. "Beti esan duguna egitea"
2. Zorrotzak izatea ematen ditugun gutxieneko arauetan.
3. Asko maitatzea (horrek ez du esan nahi dutena egiten uztea, egoki dela iruditzen zaigun hori egiten joatea lortzea baino, beren lorpen txikiak baloratuz).
4. Lana beti baloratzea, eta norbera bere aukeren arabera neurtzea (talde txikian ahal bada).
5. Optimista izatea, hots, arazoak erronka bilakatzea eta mugak irtenbideak lortzeko indar bilakatzea.

Benetan diot beren buruarengan konfiantza gehiagorekin ikusteak, etxean harreman hobea dutela ikusteak eta titulu bat edo LH bat lortzeko borroka egiteko gogoz ikusteak sortzen duen poza oso handia dela. Noski, hori ez da kasu guztietan lortzen, baina merezi du ahaleginak, eta fruituak komunitate osoaren ahaleginagatik eta komunitate osoaren onerako izango dira beti.

FAMILIEN ETA IKASTETXEAREN ARTEKO BATERAKO LANA

Leonisa de Rodrigo
Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHiko Gurasoen Elkartea.

Familiek ikastetxe bat aukeratzen dugunean, behin eta berriz agertzen den ideia bat gogoratzea komeni da: "gurasoak gara gure seme-alaben hezkuntzaren berehalako eta azken erantzuleak". Gure erantzukizuna gauzatuz, ezinbestekoa da hezkuntza-egiteko horretan laguntzea ahalbidetuko digun ikastetxe bat auke-

Leonisa de Rodrigo.

ratzea, ez lan bat egiteko enkargua egiten duten bezeroak izango bagina bezala –hori da korrante neoliberal berriek bilatzen dutena–, gure seme-alabentzat hezkuntzarako es-

kubidea gauzatzen dugun eta eskubide horretan parte hartzen dugun herritar gisa baizik.

Bi erakunde horietatik –familia eta eskola– inork ezin du bere lana bakarka egin, eta argi dago bien arteko elkarlanak nabarmen bultzatuko duela haurren garapena. Familiek erronka bizi baina zaila dugu aurrean; erronka horretan tarteko bitarteko puntua aurkitu behar dugu, baina hori egitea zaila da, egun iristen zaizkigun informazio mediatico kontraesankorrak direla-eta; izan ere, askotan, ikastetxeak gure seme-alabentzako "aparkaleku" gisa erabiltzea leporatzen zaigu, seme-alabez arduratzea saihesteko, eta bestetan, berriz, "gehiegi babesten ditugula" leporatzen zaigu. Agian gure gizarteko familien heterogeneotasuna izango da itxuraz behintzat hain argia den kontraesana ahalbidetzen duena.

Gurasoak ikastetxearekin harremanetan jartzen garenean, komenigarria da ikastetxe horren ezaugarriak ahalik eta hobekien ezagutzea: azpiegiturak eta instalazioak, zerbitzuak, gobernu-organoak, hezkuntza-proiektua, curriculum-proiektua, urteko programazio orokorra, barne-araudia, gurasoen elkarteak eta, duela gutxitik, elkarbizitza-plana. Kontuan hartu beharko ditugun joko-arauak ezagutu behar ditugu, jakinik arau horietako batzuk, ikastetxearen beraren erabaki diren neurrian, demokratikoki aldatu daitezkeela.

Alderdi horiek guztiak ezagutzeak prestatu egingo gaitu, eta tutorearekiko, irakaslearekiko eta zuzendaritza-taldearekiko lankidetzak erraztuko digu.

Familien eta ikastetxearen artean ezinbestekoa den lankidetzak informazio-trukea behar du; tutoretzari esker, truke hori indibidualki gerta daiteke. Familiek, ikastetxearekin lankidetzan jardun ahal izateko, gure seme-alabei eskatzen zaienari eta horiek eskaera horri erantzuteko moduari buruz jasotzen dugun informazioa ahalik eta zehatzena eta osatuena izatea behar dugu; gainera, iradokizunak behar ditugu, etxean egiten duten lana eta ikasgelako errendimendua hobetzeko. Bestalde, oso garrantzitsua da irakasleek familiek ikasleen ezaugarriak buruz eman dezaketen informazioa eskuratzea: bere ohiturak, nortasuna, heldutasuna... Informazio-truke horren ondorioz elkarriketaren bidez konpondu daitezkeen desadostasunak gerta daitezke. Nolanahi ere, gure seme-alaben hezkuntza-prozesuari buruz sortzen zaigun edozein arazoren aurrean, berehala joan beharko dugu ikastetxera, tutorearekin hitz egitera. Litekeena da, halaber, tutorearekin hitz egiteaz gain, zenbait kasutan, Hezkuntza Orientaziorako Zerbitzura ere jo behar dugun baloratu behar izatea. Zerbitzu horretako profesionalak aholkularitza-lan garrantzitsua egiten dute, espezializazio-maila handiarekin.

Ezinbestekoa da kontuan izatea baita ere ikastetxeko irakasle guztiak tutoretza-funtzioak egiten dituztela, beren ikasgeletan dituzten ikasleen hezitzaile diren heinean, eta horiek guztiak elkar koordinatu behar dutela, talde bakoitzari dagokion irakasle-taldeak egiten dituen bileren bidez eta ikastetxeak Orientazio Zerbitzuen planifikazioarekin garatzen duen Tutoretza Ekintzarako Planen bidez. Horrela, ikastetxeko profesional guztiak egongo dira heziketa-ekintza berean sartuta. Koordinazio horrek ahalegin han-

Ikasgela

dia behar du, eta ordezkaezina da emaitza akademiko on bat lortzeko.

Tutoreak, galdetegiaren edo bileren bidez, familiei eman behar zaien informazio guztia bildu behar du, gure seme-alabak tratatzen dituzten gainerako profesionalengandik. Kontuan hartu beharko genuke ea eskola-antolatetari buruzko egungo legediak talde bakoitzari dagokion irakasle-taldearen bilerak, helburu hori lortzeko gauzatu beharko liratekeenak, aipatzen dituen. Bilera horizontal horiek birplanteatzeak tutorearen lana erraztuko luke, taldearen koordinazioari eta ikasleen arretari dagokienez.

Ikastetxeek gutxi aprobetxatzen duten tutoretza-ekintzaren alderdi bat da ikasgelako bilerak dira. Bilera horietan, familiek talde bereko familia guztiei interesatzen zaigun informazioa jasotzen dugu, eta tutoreak dagokigun ikasturteari buruzko informazio xehakatu eskaintzen digu. Egungo legediak bilera bakarra aurreikusten du ikasturte hasieran, baina oso positiboa izango litzake, gutxienez, beste bat egitea ikasturtearen erdialdean, taldeko lanaren garapena ezagutu ahal izateko, eta familia guztiek aldi berean landu ahal izateko eta, horrela, eraginkorragoak izateko jarraibideak jasotzeko.

Komenigarria da kontuan izatea familiak ez garela kezkatu behar notak eta abar bezalako gai akademikoei buruzko informazioa eskatzeaz bakarrik. Gure kezkak urrunago joan behar du, eta ikasgelan nahiz jolastorduak eta txangoak bezalako hezkuntza-tarteetan duen portaerari buruz ere kezkatu behar gara. Oso garrantzitsua da jakitea ea portaera egokia den eta irakaslea zein ikaskideak errespetatzen dituen, alderdi guztietan. Arlo horretan ere eragin behar dugu, eta gure seme-alabek jakin behar dute beren portaera garrantzitsua dela ez emaitza sozial hobeak lortzeko bakarrik, baita emaitza akademikoetan eragina duelako ere. Izan ere, ikastetxeak oso modu positiboan baloratzen du ikasleak begirunezko portaera izatea.

Ikastetxean familia guztien lankidetzarako partaidetza-organo garrantzitsu bat dago: Gurasoen Elkarteak. Gurasoen Elkarteak antolatzen dituen lanetan zuzenean parte hartzea, eta antolatzen dituen bilera eta jarduerak desberdinetan parte hartzea, bereziki Gurasoen Eskolako hitzaldietan eta lantegietan, nabarmen aberasten dute familia batek hezkuntza-sistemarengatik oro har eta ikastetxetik bereziki jasotzen duen informazioa eta prestakuntza. Bestalde, gure ikastetxearen hezkuntza-kalitatea areagotzen lagundu dezakegu, oso modu antolatuan, familien ikuspegia gehitzen badiegu, bai ikastetxeko Gobernu-organoei –bereziki Ikastetxeko Eskola Kontseiluari– eta baita Gurasoen Elkarteak zuzendaritza-taldearekin eta Orientazio Zerbitzuarekin egiten dituen bilera eta batzorde desberdinei ere.

Ikastetxera nolabaiteko maiztasunez joan behar dugu. Gure seme-alabek ikastetxeko bizitza interesatzen zaigula ikusten badute, horrek duen garrantziaz jabetuko dira, eta hobeto antzemango dute beren lanarengatik dugun interesa. Guraso gisa, ezer gutxi kezkatuko gaitu gure seme-alaben hezkuntza-prozesuak bezain beste. Izan ere, horren baita dago, neurri handi batean, gure seme-alaben etorkizuna.

NOLA LAGUNDU NIRE TALDEARI

Mª Jesús Barber

Iruñeko "Plaza de la Cruz" BHiren zuzendaria

"Plaza de la Cruz" BHik, irakaskuntza-ikaskuntza prozesuaren garapen zuzenerako beharrezkoa den lan-giroa lortzeko, **ikasleak**, horien erantzukizuna eta beren laguntza solidarioa ditu.

Mª Jesús Barber

Lehenik eta behin, **ikasturteko ordezkariak** ditu. Ordezkariek horiek ikasleen artean hautatutako pertsonak dira, taldea

ordezkatzen dute eta taldea "laguntzeko eragile" gisa jarduten dira, tutoreekin lankidetzan, eta irakasleen eta ikasleen arteko solaskide gisa.

Horregatik, Zuzendaritza Taldeak ordezkari horiekin izaten duen lehendabiziko bileran, "entzun" egiten zaie, talde desberdinetako elkarbizitza-giroari eta lan-giroari buruz duten iritzia ezagutzeko, bizi diren gatazka garrantzitsuenak zein diren identifikatzeko, eta ikaskideei guztien arteko elkarbizitza hobetzen eta taldearen beraren lan-giroa sustatzen laguntzeko.

Eskaintzen dituzten datuetatik, ondorengo informazio hau eskuratu da:

- Ikasgelako elkarbizitza-giroak puntuazio nahiko altuak eskuratzen ditu (10etik 8 inguruan), lan-giroak puntuazio txikiak (6 inguru) eskuratzen dituen bitartean.
- Gatazka garrantzitsuenen artean, edo ohikoenen artean, "eskolako etendurak, diziplina-eza" adierazten da, eta beheranzko joera nabarmentzen da, mailak gorantz egiten duen neurrian.
- "Nire taldeari laguntzeari" buruz, bai elkarbizitzari dagokionez eta baita ahalegina eta ikasketa hobetzeari dagokienez ere, gehien erreklamatzeko diren ekintzak "entzutea", "animatzea", "hitza egitea", "tutoretza-saioetan mintzatzea"... dira. Egunero etxean ikasteko ahalegin handiagoak egin beharra, arauak bete beharra, elkar errespetatu beharra eta irakasleen laguntza eduki ahal izatea ere aipatzen dira.

Horrela, ikasleek elkarbizitzako giroa eta lan-giroa, oro har, ona dela baloratzen dute, baina hobetu ere egin daitekeela; izan ere, eta beraiek diotenaren arabera, oraindik "diziplina eta pazientzia gehiago", "isiltasun eta arreta handiagoa" eta "jarduera parte-hartzaileagoak" behar omen dira.

Gure aldetik, gauza oso garrantzitsu bat nabaritu dugu: ordezkariak "laguntzeko" duten prestutasuna, tutoreekin eta irakasleekin lankidetzan jardutekoa, eta, beste gauza askoren artean, guztien artean taldea hobetzea lortzeko.

Ikasgela

Bigarrenik, ikasleekin **Bitartekaritza Taldeen** bidez ere kontatu daiteke. Talde horiek DBHko maila guztietako ikasle boluntarioek osatzen dituzte. Lau urte baino gehiagoko esperientziarekin, talde horiek “laguntza” eskaintzen diete beren ikaskideei, “kidekoen arteko tutoretza bat” izango balitz bezala, tutoreek elkarbizitzaren gainean eragiteko egiten duten lana indartuz.

Talde horiek egote hutsa, jasotzen duten prestakuntzagatik eta beregain hartzen duten konpromisoagatik, prebentzio-ekintza bat da, elkarbizitza egoki bat mantentzea bilatzen duena. Horregatik, ikastetxeak ez du talde horien kopurua mugatzen. Ikasturte honetan 100 ikasle baino gehiago ditugu Bitartekaritza Taldeetan sartuta. Ikasle horiek sinatzen duten konpromisoak eman dezaketen *laguntza-mota* labur-

biltzen du: “arazoak dituzten ikaskideei laguntzea”, “gatazkak prebenitzeko proposamenak egitea”, “gatazka baten aurrean hitz egitera gonbidatzea, oihurik eta eztabaidaririk gabe”, “tutoreekin, irakasle-batzordeekin eta ordezkariekin lankidetzan jardutea, ikasgela gatazkaren bat ematen denean, guztion artean jarduketa-plan bat ezartzeko”,...

Jarraipen-bilerak izaten dira batzuen eta besteen artean –ordezkariaren eta bitartekaritza taldeen artean–, eta bilera horiek elkar elikatzeko, ebaluatzeko eta hobetu beharreko ekintzak birbideratzeko balio dute. Oso garrantzitsua da ikaslearen protagonismoa, eta hezkuntza-lan bateratuan duen *erantzukizuna*.

Prentsa albisteak

- Eskolako gatazken azterketa. “Las nuevas tecnologías se han convertido en un elemento más de agresión entre alumnos” (teknologia berriak ikaslearen arteko erasorako elementu bilakatu dira). “La disrupción y la falta de apoyo, principales trabas para la labor de los educadores” (disrupzioa eta laguntza-gabezia, hezitzaileen lanak dituen oztopo nagusiak). Diario de Noticias, 2006ko urriak 16.
- “Cuatro navarras, Primer Premio Nacional” (lau nafarrek irabazi dute lehenengo sari nazionala). Sonio Portales Chueca, Esther Gaitán Fuertes, Sandra García Arangoa eta Elena Moreno Senosiáin. Diario de Navarra, 2006ko urriak 21.
- “Un tribunal ratifica el cambio de instituto de una menor que insultó a su profesora” (auzitegi batek bere irakaslea iraindu zuen adin txikiko bat institutuz aldatzeko erabakia berretsi du). Barañáin BHIko ikasleak irakaslearen autoan kaltean eragin zituen gainera. Diario de Navarra, 2006ko urriak 21. 21 de octubre de 2006.
- “La mediación es injusta: equipara víctima y verdugo” (bitartekaritza ez da bidezkoa: biktima eta borreroa maila berean jartzen ditu). Dan Olweus, eskola-jazarpenean espezialista. Bergengo Unibertsitatea. Irakasle Eskola. 2006ko urriak 11.
- “Convivencia en la Escuela” (elkarbizitza eskolan). Elkarbizitza demokratikoko eta komunitarioko eredu. 2006ko urriko aldizkaria.
- “La revista el Mirador del IES Barañáin, galardonada” (Barañáingo BHIko Mirador aldizkaria saritu da). Diario de Noticias, 2006ko azaroak 4.
- “El colegio Miravalles. El Redín recibe el Sello de Excelencia EFQM” (Miravalles ikastetxea. El Redín-ek EFQM Bikaintasun Ziurtapena jaso du). Diario de Navarra, 2006ko azaroan 6.
- “Unos mil profesores se manifiestan en Barcelona contra la violencia en las aulas” (mila irakasle inguruk parte hartu dute ikasgela barruko indarkeriaren aurka Bartzelonan egin den manifestazioan). Aldi berean, erabateko eta berehalako babesa eskatzen diete administrazioei. Diario de Navarra, 2006ko azaroak 9.
- “Premio para Teresianas” (saria Teresarentzat). Bide-heziketako lehiaketa 2005-2006. Diario de Navarra, 2006ko azaroak 9.
- “Premio del Ministerio de Educación para el Instituto Cuatrocientos” (Hezkuntza Ministerioak Cuatrocientos Institutuari emandako saria). Tuterako “Valle del Ebro” BHI finalaurrekora iritsi da turismoko bulego nazionalak antolatutako lehiaketan. Diario de Noticias, 2007ko urtarrilak 20.
- “Una labor educativa con premio” (saritua izan den hezkuntza-lan bat). Hezkuntza Ministerioak ohorezko aipuarekin saritu du San Jorge ikastetxe publikoa, integrazioa sustatzen duten hezkuntza-proiektuak bultzatzeagatik. Diario de Navarra, 2007ko urtarrilak 13.

Bibliografía

- “El clima escolar: otros puntos de vista” (Eskola-giroa: beste ikuspegi batzuk). OGE aldizkaria. 4. zk. 2006ko uztaila-abuztua.
- “Tutoría entre iguales: algunas prácticas” (Kidekoen arteko tutoretzak: zenbait praktika). Aula aldizkaria, 153-154 zk., 2006ko uztaila-abuztua.
- “La escuela inclusiva: la escuela de todas y todos” (Eskola barne-hartzailea: guztion eskola). Pmadres, 88 zk., 2006ko uztaila-abuztua-iraila.
- “Alumnado, familias y sistema educativo” (Ikasleak, familia eta hezkuntza-sistema). Dolors Cabrera, Jaume Funes, Cristina. Bulletin. CIDE. 2006.
- “La institución escolar: una creación del estado moderno” (Eskola-erakundea: egoera modernoaren sorrera). Herminio Barreiro, Aida Terrón. CIDE. 2006.
- “Cómo evitar el fracaso escolar en Secundaria” (Nola saihestu eskola-porruta Bigarren Hezkuntzan). Miquel Castillo i Carbonell. Bigarren Hezkuntzarako 12-16

Bibliografia

materialak. Hezkuntza eta Kultura Ministerioa. Nancea. 2006.

- "Herramientas contra el acoso escolar" (Eskola-jazarpenaren aurkako tresnak). Ikuspegi integral bat. A. Suckling, C. Temple. Morata Edizioak. Hezkuntza eta Kultura Ministerioa. 2006.
- "La equidad en la educación" (Ekitatea hezkuntzan). Gaikako azterketa. Txosten Nazionala. Hezkuntza eta Kultura Ministerioa. CIDE. 2006.
- "La tarea de enseñar: atraer, formar, retener y desarrollar buen profesorado" (Irakasteko lana: irakasle onak erakartzea, prestatzea, mantentzea eta garatzea). Hezkuntzako aldizkaria. 340 zk. 2006ko maiatza-abuztua. Hezkuntza eta Kultura Ministerioa.

Araudiaren aipamena

BOE

- Hezkuntza sistemako Lanbide Heziketaren antolamendu orokorra. 1538/2006 ED, abenduaren 15ekoa. (BOE 3, 2007ko urtarrilaren 3koa)
- Musikako lanbide irakaskuntzen curriculumaren oinarriko kontuak. 1577/2006 ED, abenduaren 29koa. (BOE 18, 2007ko urtarrilaren 20koa)
- Erregimen bereziko hizkuntza irakaskuntzen curriculumaren oinarriko kontuak. 1629/2006 ED, abenduaren 29koa (BOE 4, 2007ko urtarrilaren 4koa)
- Kualifikazio Profesionalen Nazio Katalogoa, 1228/2006 E.D., urriaren 27koa, kualifikazio profesional jakin batzuen bidez katalogoa, eta baita prestakuntza profesionaleko katalogo modularrean sartzen diren horien bidezko prestakuntza moduluak ere, osatzen dituen (BOE, 3, 2007ko urtarrilaren 3koa).

NAO

- 59/2006 FORU DEKRETUA, abuztuaren 28koa, Nafarroako Foru Komunitatean, matrikula librearen modalitatean, erdi mailako musika ikasketetako lanbide titulua eskuratzeko arauak ematen dituena (NAO 108. zk., irailak 8koa).
- 63/2006 FORU DEKRETUA, irailaren 4koa, Nafarroako Foru Komunitateko lanbide heziketako ikastetxe integratuak arautzen dituena (NAO 116. zk., 2006ko irailaren 27koa).
- Urriaren 3an emaniko 119/2006 Foru Aginduaren bidez izendatutako lanbide heziketako ikastetxeei laguntzeko plana zehaztu eta garatzen duena (NAO 153. zk., abenduaren 22koa).
- 121/2006 FORU AGINDUA, urriaren 16koa, Nafarroako Gobernu Hezkuntza Departamentuaren eta Caja Navarra Fundazioaren arteko lankidetz hitzarmenaren testua onesten duena. Lankidetz hitzarmen horren helburua eskolako laguntza emateko programa garatzea da (NAO 144. zk., 2006ko abenduaren 1ekoa).
- 122/2006 FORU AGINDUA, urriaren 16koa, Nafarroako Gobernu Hezkuntza Departamentuaren, Osasun Departamentuaren eta Caja Navarra Fundazioaren arteko lankidetz hitzarmena onesten duena (NAO 136. zk., azaroaren 13koa).

- 123/2006 FORU AGINDUA, urriaren 16koa, Nafarroako Gobernu Hezkuntza Departamentuaren eta Caja Navarra Fundazioaren arteko lankidetz hitzarmenaren testua onesten duena. Lankidetz hitzarmen horren helburua etxeko eskola laguntza emateko programa garatzea da (NAO 144 zk., 2006ko abenduaren 1ekoa).
- Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasleen ebaluazioa, sustapena eta titulazioa. 148/2006 FA, azaroaren 21ekoa (NAO, 4. zk., 2007ko urtarrilaren 8koa).

Haur Hezkuntzako gutxieneko irakaskuntzak. 1630/2006 Errege Dekretua, abenduaren 29koa. (BOE 4, 2007ko urtarrilaren 4koa)

Haur hezkuntzak izaera bere-bereko hezkuntza etapa da. EDk etapa horren multzoari buruzko helburuak, xedeak eta printzipioak ezartzen ditu. Hezkuntza administrazioek zehaztu behar dute zeintzuk diren lehen zikloko hezkuntza edukiak, eta bigarren zikloan zer curriculum izango den, dekretuan esandako gutxieneko irakaskuntzak sartuta. Ikastegiak curriculumak garatu eta, izatekotan, osatu behar dute.

Curriculumak haurra plano fisiko, motore, emozional, afektibo, sozial eta kognitiboan osotasunean eta harmonian gara dadin lortzea, eta garapen hori ahalbidetzen duten ikaskuntzak gauzatzera bideratzen da.

Bigarren zikloko ikaskuntzak hiri alorretan aurkezten dira: nor bere burua ezagutzeko, eta autonomia pertsonala lortzea, ingurunea ezagutzeko, hizkuntzak: komunikazioa eta irudikapena. Arlo horiek mota guztiakotako jarduerak esparru eta ikaskuntza eremu modura ulertu behar dira. Arlo desberdinetako edukiek elkarren artean erlazionatzean hartzen dute zentzua, etapa globalizatzailea baita.

Bigarren zikloaren ebaluazioa orokorra, etengabea eta prestatzailea izango da, eta helburua ikasitakoa identifikatzea eta lortutako garapena baloratzea izan behar dira. Gainera, ikaskuntza prozesuak eta heziketa praktika ebaluatuko dira.

EDak 2/2006 Lege Organikoko 12, 13 eta 14. artikuluek Haur Hezkuntzarako jasotako printzipioak, helburuak, xedeak, jakintza arloak eta antolamendu eta printzipio pedagogikoak biltzen ditu.

I eranskinean bigarren zikloko arlo desberdinen helburuak, edukiak eta ebaluazio irizpideak finkatzen dira.

Araudiaren aipamena

Hezkuntzaren esku hartzeak, printzipio modura, ikasleen dibertsitatea jaso behar du, ikasleak bere ezaugarri eta beharren arabera arreta pertsonalizatua izan dezan. Ikastegiak pedagogia eta antolamenduaren aldetik autonomoak izan behar dutela jasotzen da. Curriculuma osatzera, arestian esandako ezaugarriak identifikatzera, berariazko beharrak dituzten ikasleak artatzeko neurriak hartzea, eta familiei, hezkuntza prozesuan parte har dezaten errazteko, sostengua eta laguntza ematera behartuta daude.

Lehen Hezkuntzako gutxieneko irakaskuntzak. 1513/2006 Errege Dekretua, abenduaren 7koa. (BOE 293, abenduaren 8koa)

Gutxieneko irakaskuntzak curriculumaren helburuei, oinarritzko gaitasunei, edukiei eta ebaluazio irizpideei begirako oinarritzko alderdiak dira. Irakaskuntza horien xedea Espainiako hezkuntza sistemako ikasle guztiei prestakuntza bera ziurtatzea, eta tituluen balioa bermatzea da. Gutxieneko irakaskuntza horietan ikasleak DBHn garatu eta iritsi behar dituen oinarritzko gaitasunak zehazten dira. Ezinbesteko irizten zaien ikaskuntzak sartzen dira hor. Ikasleak errealizazio pertsonalerako gaitzea, herritar eginkorrak izan daitezen, heldu izatera ondo bidera daitezen, eta bizitza osoan zeharreko ikaskuntzarako gaitzea dira helburuak. Jomuga horiek etaparen multzorako zehazten dira; ebaluazio irizpideek ikasitakoa zelakoa, zenbatekoa izan den baloratzeko aukera emango dute.

Hezkuntza administrazio eskudunek gutxieneko irakaskuntzak hartuko dituen curriculuma ezarriko dute, gehienez eskola orduen %65 eskatuz; beste hizkuntza ofizial bat ere baduten Erkidegoetan %55.

Ikastegiak ezarritako curriculuma garatu eta osatu beharko dute.

EDak 2/2006 Lege Organikoko 16, 17, 18 eta 19. artikuluek Lehen Hezkuntzarako jasotako printzipioak, helburuak, xedeak, jakintza arloak eta antolamendu eta printzipio pedagogikoak biltzen ditu.

I eranskinean oinarritzko gaitasunak finkatzen dira. Oinarritzko gaitasunak garatzeko irakurketa funtsezkoa dela azpimarratzen da. Irakurketari egunean gutxienez 30 minutu eman behar zaizkio.

II eranskinean arlo desberdinen helburuak, edukiak eta ebaluazio irizpideak finkatzen dira, eta III eranskinean ordutegiak.

Etaparen osoan arlo bakoitzerako finkatutako ordu kopurua betetzeari kalterik egin barik, lehenengo zikloko ordutegia egokitu ahal da, beste hizkuntza ofiziala ikasteko berariazko hizkuntza egitarauetan parte hartzen duten ikasleentzat.

LOEren 20. artikuluan ebaluaziorako eta sustapenerako dioena jasotzen da. Ikasle batek prestakuntzan aurrerapen egokirik ez daramanean, hezkuntzako indartze neurriak jarriko dira, zailtasunak igarri orduko. DBHra oinarritzko gaitasunak eta heldutasun maila egokia lortu badira soilik joango dira. Era berean, ikasitakoarekin ikaslea etapa berria aprobetxatzeko gai bada, behar dituen babesak

emango zaizkio. Aurreko baldintza horiek betetzen ez direnean, ez da aurrera egiterik egongo harik eta arauan ikasturtea errepikatzeari buruz dioena eta aurreikusten diren hezkuntza sostenguak jasotzea agortu arte.

LOEren II Goiburua hezkuntzako orekari buruz diona garatzen da. Horren haritik, hezkuntzako interbentzioak ikaslearen aniztasuna jaso behar du, printzipio modura, bakoitzak bere beharren arabera arreta pertsonalizatua izan dezan. Indartze mekanismoak ikasteko zailtasunak igarri orduko aplikatuko dira. Antolamendu, curriculum, talde arruntaren sostengu, multzokatze malgu edo curriculumaren egokitze ikuspegietatik hartutako neurriak izango dira. Curriculum egokitze esanguratsua agintzen dira, hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleentzat. Egokitze horiek oinarritzko gaitasunak ahalik eta gehien garatzen saiatuko dira, eta ikaslearen ebaluazioa eta sustapena baldintzatuko dituzte. Sistemara berandu sartzen diren ikasleak eskolatzeaz, beren ingurumari, jakintza, adin eta historial akademikoei adituz, agindu bereziak ematen dira, eta berariazko arreta eskatzen da eskolatzearen hizkuntzan gabezia edo hutsune handiak dituztenean. Gaitasun handiko ikasleak eskolatzearen neurriak malgutzeko aukera ematen da.

Ikastegiaren pedagogia eta antolamenduzko autonomiaren printzipioa jasotzen da. Behartuta daude curriculuma osatzera, aniztasunaz arduratzeko neurriak hartzea, eta hezkuntza aurrerapena errazteko familiekin konpromisoak hartzea.

LOEko 20 eta 144 artikuluetan diagnostikoaren ebaluaziorari buruz xedatutakoa arautzen da. Emaitzek hirugarren zikloan indartze neurriak antolatzeak, eta lehen bi zikloetako hezkuntza egunerapenak aztertu, baloratu eta birbidertzeko balioko lukete.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako gutxieneko irakaskuntzak. 1631/2006 Errege Dekretua, abenduaren 29koa.

(BOE 5, 2007ko urtarrilaren 5koa)

Gutxieneko irakaskuntzak curriculumaren helburuei, oinarritzko gaitasunei, edukiei eta ebaluazio irizpideei begirako oinarritzko alderdiak dira. Irakaskuntza horien xedea Espainiako hezkuntza sistemako ikasle guztiei prestakuntza bera ziurtatzea, eta tituluen balioa bermatzea da. Gutxieneko irakaskuntza horietan ikasleak DBH amaizterako garatu eta iritsi behar dituen oinarritzko gaitasunak zehazten dira. Ezinbesteko irizten zaien ikaskuntzak sartzen dira hor. Ikasleak errealizazio pertsonalerako gaitzea, herritar eginkorrak izan daitezen, heldu izatera ondo bidera daitezen, eta bizitza osoan zeharreko ikaskuntzarako gaitzea dira helburuak. Jomuga horiek etaparen multzorako zehazten dira; ebaluazio irizpideek ikasitakoa zelakoa, zenbatekoa izan den baloratzeko aukera emango dute.

Hezkuntza administrazio eskudunek gutxieneko irakaskuntzak hartuko dituen curriculuma ezarriko dute, gehienez eskola orduen %65 eskatuz; beste hizkuntza ofizial bat ere baduten Erkidegoetan %55.

Araudiaren aipamena

EDak 2/2006 Lege Organikoko 22, 23, 24 eta 25. artikuluek Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako lehen hiru ikasurteen eta laugarren ikasturteetako jasotako printzipioak, helburuak, xedeak, jakintza arloak eta antolamendu eta printzipio pedagogikoak biltzen ditu.

I eranskinean oinarrizko gaitasunak finkatzen dira. Oinarrizko gaitasunak garatzeko irakurketa funtsezkoa dela azpimarratzen da. Ikasgai guztietan tarte bat eskainiko zaio irakurketari.

II eranskinean arlo desberdinen helburuak, edukiak eta ebaluazio irizpideak finkatzen dira, eta III eranskinean ordutegiak.

LOEko 28. artikuluan ebaluazioari eta sustapenari buruz dioena jasotzen da. Etengabeko ebaluazio prozesuak ikaslearen aurrerapena egokia ez dela agerian uzten duenean, hezkuntzako indartze neurriak hartuko dira, zailtasunak igarri orduko. Ez da hurrengo mailara igaroko ikasgaietako helburuak iristen ez dituen, edo gehienez bi ikasgaitako ebaluazio negatiboa daukana. Gauza berezi modura, hiru ikasgai edo gehiago gainditu barik ere aurrera egiten utzi ahaliko da, irakasle taldeak utzitako ikasgai horiek hurrengo maila ondo jarraitzen eragotziko ez dutela iriztekotan.

Arauk 25. artikuluan aniztasunaren arretaz aipatzen dituen printzipioak jasotzen ditu. Antolamendu eta curriculum neurriak beharko dira, besteak beste, talde arrunteko sostengua, taldea zatitzea, hautazko ikasgaiak eskaintzea, indartze neurriak, curriculum egokitzea, ikasgaiak curriculum dibertsifikatzeko esparru, egitarauetan, edo arreta pertsonalizatuko beste egitarau batzuetan sartzea. Ikasgaiak esparruetan sartzeko agintzen du, eta sistemara berandu etorritako ikasleak, eskolazte hizkuntzan hutsune edo gabeziak dituztenak, edo gaitasun mailan desfaseak dituztenak eskolatzeko neurriak zehazten ditu. Era berean, gaitasun handiko ikasleak eskolatzeari ere aditzen zaio.

27. artikuluan curriculum dibertsifikatzeaz aurreikusten dena garatzen da. Egitarau horien helburua DBHko graduatu titulua lortzeko helburuak eta oinarrizko gaitasunak iristea da. Mailaz igaro ez diren eta etapan mailaren bat errepikatu duten bigarren eta hirugarren mailetakiko ikasleentzat pentsatuta daude. Curriculumeko egitarauak, metodologia, edukiak eta ebaluazio irizpideak zehaztuko dituztenak, berariazko bi esparrutan antolatuko dira; bata hizkuntza eta gizarte esparruan, eta bestea zientzia eta teknologikoan. Bakoitzeko ikasgaiak zehazten dira.

LOEko 30. artikuluan hasierako lanbide prestakuntzako egitarauari buruz dioena antolatzen du. Egitarau horiek 16 urtetik gorako ikasleentzat dira, edo aparteko kasuren batean, 15etik gorakoentzat ere, baldin eta baldintza jakin batzuk betetzen badituzte. Bi kasuetan, Prestakuntzen Katalogo Nazionalaren 1. mailako gaitasun unitateak iristeko dira. Egitarau hiru modulu motatan antolatzen dira: komunikaziokoak, gizarte alorrekoak, eta zientzia eta teknologikoak. Bakoitzeko ikasgaiak zehazten dira. Derrigorrezko moduluak gaindituz gero, ikasketak eta lan ziurtagiriak lortuko dira. Borondatezkoa gaindituz gero, graduatu titulua aterako da.

DBHko graduatu titulua etapako oinarrizko gaitasunak eta helburuak iristen dituztenek lortuko dute. Ikasgai guztiak gainditu beharko dira. Dibertsifikatzaera jo duten ikasleek titulua lortzeko esparru guztiak gaindituko beharko dituzte. Ikasturtea edo bi dibertsifikatze esparruak ikasgai bat, bi ala, gauza berezi modura, hiru ikasgai utzita amaitu dituzten ikasleek ere lortu ahaliko dute, irakasle taldeak etapako gaitasunak eta helburuak iritsi dituztela iriztekotan. Prestakuntza egitarauetako ikasleek titulua aterako dute borondatezko moduluak gainditzen badute. Gainerako ikasleek eskolazte ziurtagiria jasoko dute. Ikasketak amaitu eta hurrengo bi urteetan titulurik ez daukaten ikasleek gainditzeko gertzen zaizkien ikasgaiak ateratzeko azterketetara aurkeztea izango dute, 5 ikasgai baino gehiago utzi ez badituzte.

Ikastegiekin curriculum osatu, aniztasunaz arduratzeko neurriak hartu eta hezkuntza aurrerapena errazteko familiekin konpromisoak hartzeko daukaten pedagogia eta antolamenduzko autonomiaren printzipioa jasotzen da. Muga batzuekin bada ere, esperimentazioak, lan planak, antolamendu moduak, ordutegi luzapenak bideratzeko aukera ematen da.

LOEko 29 eta 144 artikuluetan diagnostikoaren ebaluazioari buruz xedatutakoa arautzen da. Ebaluazioaren emaitzek lehenengo bi ikasmailetan oinarrizko gaitasunak lortzeko eta hezkuntza jarduerak aztertu, baloratu eta birbideratzeko neurriak eta egitarauak antolatzeko balioko lukete.

Etapan honetako eskaintza helduen baldintza eta beharretara egokitzen da. Ikasketak bi urtetan egin ahaliko dira, eta hiru esparrutan antolatuko dira, moduluak: komunikazioa, gizarte arloa eta zientzia eta teknologia, bakoitzerako bi mailarekin. Modulu bakoitzaren ikasgaiak zehaztuta daude. Esparru guztiak gaindituz gero titulua aterako da. Edozein esparru gainditu izanaren ziurtagiriak lurralde osoan balioko du.

Aurreko hiru Errege Dekretuetan ere badauden edukiak

Hiru EDak maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoko 6. artikulua Espainiako Gobernuari aitortzen dizkion eskuduntzetan oinarrituz eman dira. 2/2006 Lege horren 2. xedapen gehigarrian erlijio irakaskuntzaz xedatuta dagoena ere garatzen dute. Baliogabetzen dituzte: irailaren 6ko 1330/1991 ED, Haur Hezkuntzaren oinarrizko alderdien gainean, ekainaren 27ko 828/2003 ED, Eskolaurreko Hezkuntzaren oinarrizko alderdien gainean, ekainaren 14ko 1006/1991 ED, Lehen Hezkuntzako gutxieneko irakaskuntzen gainean, eta ekainaren 14ko 1007/1991 ED, Bigarren Hezkuntzako gutxieneko irakaskuntzen gainean, eta abenduaren 16ko 2438/1994 ED, maila horietako erlijio irakaskuntzen gainean. Alabaina, diotenez, ED horiek aplikatzen segituko da harik eta Haur, Lehen eta Bigarren Hezkuntzetako irakaskuntza berriak ezartzen diren arte. Aurkakoak diren maila bereko edo beheagoko arau guztiak indargabetzen dituzte.

Arauk oinarrizkoak dira.